

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

ญัตติด่วน เรื่อง

ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา
ปัญหาที่ดินทำกินและการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร

อ.พ. ๓๕/๒๕๕๑ สมัยประชุมสามัญทั่วไป

จัดทำโดย

กลุ่มงานบพิธการวิชาการ

สำนักวิชาการ

โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๓ , ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๙

ญัตติควาน

๑. เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร
ในที่ดินของรัฐประเภทต่าง ๆ ที่เสื่อมสภาพ
(นายสุวโรช พะลัง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๒. เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและเร่งรัดการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร
(นายนคร มาฉิม กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๓. เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาปัญหาการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
(พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ และนายบุญเลิศ คุรุทขุนทด เป็นผู้เสนอ)
๔. เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาทั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาปัญหาการมีเอกสารสิทธิ์
เป็นโฉนดที่ดินทับซ้อนเขตแนวกำแพงเมือง - คูเมือง
(นายวงศ์ เดชกิจวิกรม และนายนคร มาฉิม เป็นผู้เสนอ)
๕. เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับที่ดินทำกินของราษฎร
(นายชลน่าน ศรีแก้ว เป็นผู้เสนอ)
๖. เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรที่ได้รับผลกระทบ
จากก่อสร้างเขื่อนสิริกิติ์
(นายทนต์ศักดิ์ เล็กอุทัย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๗. เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหการออกเอกสารสิทธิ์
ในที่ดินทำกินให้กับประชาชน
(นายมานะ โลหะวณิชย์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๘. เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาการจัดที่ดินทำกินในเขตป่าเสื่อมโทรมและการจับกุมดำเนินคดีกับราษฎร
ที่เข้าไปทำมาหากินในเขตป่าเสื่อมโทรม
(นายอำนาจ คลังผา เป็นผู้เสนอ)

๘. เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาที่ดินทำกินของราษฎรที่ถูกรัฐบาล
ออกพระราชกฤษฎีกาให้เป็นอุทยานแห่งชาติ
(นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๑๐. เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและเร่งรัด
การออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร
(นายอำนาจ คลังผา เป็นผู้เสนอ)
๑๑. เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาแนวทางการออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่ราษฎรโดยชอบด้วยกฎหมาย
(นายประเสริฐ จันทร์รวงทอง และนายสัตย์ชัย วงษ์สุนทร เป็นผู้เสนอ)
๑๒. เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการถือครองที่ดินทำกิน
ของเกษตรกร และการออกเอกสารสิทธิ์ครอบครองที่ดินล่าช้า
(นายอภิวัฒน์ เงินหมื่น กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๑๓. เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน และเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร
(นายสุชาติ ลายน้ำเงิน เป็นผู้เสนอ)
๑๔. เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษา ทบทวน แก้ปัญหาการที่ดินทำกิน
ของราษฎรเขตอุทยานเขาบูโด – สุไหงปาดี
(นายเจอะอามิง โตะตาหยง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
๑๕. เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาศึกษาปัญหาราษฎรไม่มีที่ดินทำกิน หนี้สิน
และระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร
(นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันใช้ประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใด นำข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มา กำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ – ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
๑. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร ในที่ดินของรัฐประเภทต่าง ๆ ที่เสื่อมสภาพ (นายสุวโรช พะลัง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๑
๒. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและเร่งรัดการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร (นายนคร มาฉิม กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๒
๓. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาปัญหาการถือครองที่ดิน ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) (พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ และนายบุญเลิศ กระจุกชุมทศ เป็นผู้เสนอ)	๒/๑
๔. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาปัญหา การมีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดที่ดินทับซ้อนเขตแนวกำแพงเมือง - คูเมือง (นายวงศ์ เศรษฐกิจวิกรม และนายนคร มาฉิม เป็นผู้เสนอ)	๒/๒
๕. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน เกี่ยวกับที่ดินทำกินของราษฎร (นายชลน่าน ศรีแก้ว เป็นผู้เสนอ)	๒/๓
๖. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎร ที่ได้รับผลกระทบจากก่อสร้างเขื่อนสิริกิติ์ (นายทนต์ศักดิ์ เล็กอุทัย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๒/๔
๗. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไข ปัญหา การออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินให้กับประชาชน (นายมานะ โลหะวณิชช์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๒/๕
๘. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาการจัดที่ดินทำกินในเขตป่าเสื่อมโทรม และการจับกุมดำเนินคดีกับราษฎรที่เข้าไปทำมาหากินในเขตป่าเสื่อมโทรม (นายอำนาจ คลังผา เป็นผู้เสนอ)	๒/๖
๙. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาที่ดินทำกินของราษฎร ที่ถูกรัฐบาลออกพระราชกฤษฎีกาให้เป็นอุทยานแห่งชาติ (นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๒/๗
๑๐. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและเร่งรัด การออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร (นายอำนาจ คลังผา เป็นผู้เสนอ)	๒/๘
๑๑. สาระสำคัญ ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาแนวทางการออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่ราษฎร โดยขอรับด้วยกฎหมาย (นายประเสริฐ จันทรวงทอง และนายสัญญาชัย วงษ์สุนทร เป็นผู้เสนอ)	๒/๙

๑๒. สาระสำคัญ ผู้ตัดควน เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการถือครองที่ดินทำกินของเกษตรกร และการออกเอกสารสิทธิ์ครอบครองที่ดินล่าช้า (นายอภิวัฒน์ เงินหมื่น กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๒/๑๐
๑๓. สาระสำคัญ ผู้ตัดควน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน และเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร (นายสุชาติ ทยาน้ำเงิน เป็นผู้เสนอ)	๒/๑๑
๑๔. สาระสำคัญ ผู้ตัดควน เรื่อง ขอให้สภาฯ ผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษา ทบทวน แก้ปัญหาการที่ดินทำกินของราษฎรเขตอุทยานเขาบูโด – สุไหงปาดี (นายจะอามิง โตะตาหยง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๒/๑๒
๑๕. สาระสำคัญ ผู้ตัดควน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาศึกษาปัญหาราษฎร ไม่มีที่ดินทำกิน หนี้สิน และระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร (นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง เป็นผู้เสนอ)	๒/๑๓
๑๖. การจัดหาที่ดินของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๓
๑๗. ผลการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (มอบเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ ถึง ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ (๓๐ ก.ย. ๕๐)	๘
๑๘. กิจกรรมที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินได้ดำเนินการ ปี ๒๕๕๐	๙
๑๙. ผลการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินของสำนักงานปฏิรูปที่ดิน ปี ๒๕๕๐	๑๐
๒๐. ฐานข้อมูลการมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินของรัฐ)	๑๑
๒๑. นโยบายปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ ๒๕๕๑	๑๖
๒๒. ผลการจัดที่ดินโดยมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑	๑๗
๒๓. สรุปแผนการจัดที่ดินทำกิน ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ (โอนงบประมาณ ครั้งที่ ๑)	๑๘
๒๔. ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๒๖
๒๕. ป่าเสื่อมโทรม	๓๗
๒๖. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑	๓๘
๒๗. เนื้อที่ป่าของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๔๗	๔๓
๒๘. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๔๕
๒๙. การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้	๔๘
๓๐. มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน	๕๘
๓๑. บทความ/งานวิจัย	๖๒

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

นางสาวเขาวนิจ สุนนานนท์

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นางสวีณา พลพิชน์

นางสาวดาวรัตน์ สมจิตร

นางสาวนภาพร ญาณศิริ

นางสาวอุไร ธรรมเพชร

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ ๒

วิทยากร ๘ ว.

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๕

เจ้าหน้าที่ธุรการ ๖

เจ้าพนักงานธุรการ ๖

สาระสำคัญ

ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษา
ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรในที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ที่เสื่อมสภาพ
(นายสุวโรช พะลัง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ขอเสนอญัตติด่วนตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔
ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๒ ซึ่งใช้บังคับโดยอนุโลม เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตั้งคณะกรรมการ
วิสามัญพิจารณาศึกษาในเรื่องปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกรในที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ที่เสื่อมสภาพ
เป็นการด่วน อันจะเป็นการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้มีที่ดินทำกินโดยถูกต้องตามกฎหมายและทำให้
เกิดความเป็นธรรมแก่เกษตรกร ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศชาติ พร้อมกับส่งผล
การพิจารณาให้รัฐบาลรับไปดำเนินการ

เหตุผล

ด้วยรัฐบาลได้อาศัยกฎหมายหลายฉบับ ระเบียบ กฎกระทรวงและประกาศให้มีผล
บังคับลงดำเข้าไปในที่ดินของเกษตรกร อันมีผลทำให้ที่ดินทำกินดังกล่าวตกเป็นของรัฐ โดยผลของ
กฎหมาย หรือเกษตรกรเข้าไปครอบครองที่ดินของรัฐที่เสื่อมหรือหมดสภาพจากการใช้ประโยชน์
ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว จนมีผลอาสินจากต้นผลการเกษตร แต่บุคคลดังกล่าวนี้ตามกฎหมาย
ยังถือว่าเป็นผู้ยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐโดยผิดกฎหมายอยู่ ทั้งๆ ที่ผลผลิตทางการเกษตรเหล่านั้น
เกิดขึ้นเต็มพื้นที่ในที่ดินดังกล่าวแล้ว ไม่มีสภาพเป็นที่ดินของรัฐตามเจตนารมณ์ของที่ดินแต่ละแปลง
ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นรีบด่วนในการขจัดปัญหาที่กระทบกระเทือนต่อการทำกิน
ของเกษตรกรในที่ดินของรัฐที่เสื่อมสภาพ

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและเร่งรัดการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร
(นายนคร มาฉิม กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างยั่งยืน มั่นคง กระทบและคณะจึงขอเสนอญัตติต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและเร่งรัดการออกกรรมสิทธิ์ที่ดินแก่ราษฎร โดยส่งรัฐบาล ดำเนินการตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

เหตุผล

ด้วยปัจจุบันปัญหาที่ดินทำกินของประชาชนยังมีอยู่เป็นอันมาก เช่น การที่ราษฎร ไม่มีที่ดิน ทำกินเป็นของตนเองเพื่อการยังชีพและอยู่อาศัย และทั้งที่มีที่ดินเป็นของตนเอง แต่ทั้งนี้ ไม่มีการออกหลักฐานกรรมสิทธิ์อันแสดงให้เห็นถึงความเป็นเจ้าของโดยชอบด้วยกฎหมายอันจะใช้ สิทธิในกรรมสิทธิ์ของตน ดังนั้น การที่จะนำสิทธิการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หลักทรัพย์ต่างๆ ของคน ไปเป็นหลักทรัพย์หรือหลักประกัน ก็ไม่สามารถกระทำได้และการเหลื่อมล้ำในการถือครองสิทธิ ในที่ดินโดยไม่มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันอย่างทั่วถึงระหว่างคนร่ำรวยกับคนยากจน รวมทั้ง การกำหนดมาตรการเรื่องภาษีและนโยบายการพัฒนาที่ดินของรัฐบาล ซึ่งยังไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างราษฎรด้วยกันและราษฎรกับรัฐอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับภาครัฐก็ไม่มี ความชัดเจนในหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงโดยยังคงมีอยู่ในหลาย กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้รับผิดชอบ จึงก่อให้เกิดปัญหาในการประสานงานและแก้ไข ปัญหา อย่างเป็นรูปธรรม

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา
การถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
(พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ และนายบุญเลิศ ครุฑขุนทด เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาดังคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาการ
ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

เหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายในการออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ซึ่งเป็นเอกสารแสดงสิทธิ
ในที่ดินทำกินของเกษตรกร แต่ปัจจุบันพบว่า การถือครองที่ดินมิได้ตกเป็นของเกษตรกรอย่างแท้จริง
แต่กลับมีการเปลี่ยนมือการถือครองโดยมีนายทุน นักธุรกิจเป็นจำนวนมากเข้าไปถือครองทำประ โยชน์
ในที่ดิน โดยมีชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์ ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการ
ให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์เท่านั้น กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน และ
มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างร้ายแรง

สาระสำคัญ

ผู้คัดค้าน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาคั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษา
ปัญหาการมีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดที่ดินทับซ้อน เขตแนวกำแพงเมือง - คูเมือง
(นายวงศ์ เดชกิจวิกรม และนายนคร มาฉิม เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาดำเนินการตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา
หาแนวทางแก้ไข

เหตุผล

เนื่องจากมีประชาชนได้รับความเดือดร้อนที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองนับร้อยแห่ง
ทั่วประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตแนวกำแพงเมือง - คูเมือง ของกรมศิลปากร มีผลให้
กรมธนารักษ์จะออกหนังสือสำหรับที่หลวง และให้มีสภาพเป็นที่ราชพัสดุเป็นกรรมสิทธิ์ของ
กระทรวงการคลัง ซึ่งตามข้อเท็จจริงบริเวณพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นเขตธุรกิจของเมือง โดยมี
ราษฎรเข้าครอบครองใช้ประโยชน์เป็นอาคารพาณิชย์และอาคารอยู่อาศัย และไม่มีร่องรอยของ
กำแพงเมือง - คูเมืองหลงเหลืออยู่ ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวจะมีโฉนดที่ดิน
ของตนเอง และโฉนดที่ดินดังกล่าวมีการซื้อขายเปลี่ยนมือมานับชั่วอายุคน ตัวอย่างเช่นการประกาศ
เขตแนวกำแพงเมือง - คูเมือง ของเมืองพิษณุโลก ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตธุรกิจหลักของเมือง
ประชาชนได้รับผลกระทบ ๔๓๓ ราย โดยกรมธนารักษ์จะออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเพื่อให้
มีสภาพเป็นที่ราชพัสดุที่ผลให้การลงทุนมีปัญหาขาดความเชื่อมั่นจากสถาบันการเงิน ขาดแหล่ง
ที่อยู่อาศัยและเกิดความกังวล หวาดระแวงในหมู่ประชาชน ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้เกิดเหมือนกัน
ในหลายจังหวัดทั่วประเทศ กรณีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญของประชาชนและเป็นปัญหาเรื้อรัง
อาจส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย รวมทั้งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและ
สังคมโดยรวมของประเทศอีกด้วย

สาระสำคัญ

ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
เกี่ยวกับที่ดินทำกินของราษฎร
(นายชลน่าน ศรีแก้ว เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาหาแนวทางแก้ไขและส่งผลการพิจารณาให้รัฐบาล
รับไปดำเนินการต่อไป

เหตุผล

เนื่องจากราษฎรในจังหวัดน่านและราษฎรในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือหลายจังหวัด เช่น
แม่ฮ่องสอน อุตรดิตถ์ พะเยา เชียงราย แพร่ ที่มีอาชีพทำไร่เพื่อการยังชีพ และแสวงหารายได้
จากการปลูกข้าว ข้าวโพด ฝ้าย ฯลฯ ประสบปัญหาความเดือดร้อนจากการเข้าไปแผ้วถางไร่เพื่อ
เตรียมการเพาะปลูกในฤดูกาลผลิตนี้ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐปรับ
ชดใช้ค่าเสียหายให้กับรัฐ ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่ไม่สามารถชดใช้ค่าเสียหายได้ เนื่องจากราษฎรยากจน
จึงถูกจับกุมคุมขัง ทำให้สูญเสียอิสรภาพ จึงก่อให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่พยายามปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกับราษฎรขยายเป็นวงกว้าง ประกอบกับราษฎรส่วนใหญ่ไม่มี
เอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน ต้องอาศัยพื้นที่ผ่อนปรนเป็นที่ทำกินจึงเกิดปัญหาคืนตลอดมา

ทั้งที่หากปล่อยให้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น อันถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญทางด้าน
เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื้อรัง อาจส่งผลให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆ ตามมา
มากมายรวมทั้งยังทำให้การพัฒนาของประเทศเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่มี
ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องหาทางช่วยเหลือเพราะส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม และความ
เป็นอยู่ของราษฎรโดยรวม

สาระสำคัญ

มติ เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎร
ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนสิริกิติ์
(นายทนต์กิติ เล็กอุทัย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาแก้ไขปัญหาที่ดิน
ของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนสิริกิติ์

เหตุผล

เนื่องจากราษฎรที่เคยได้เสียสละที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของตนให้กับประเทศชาติ
ในการสร้างเขื่อนสิริกิติ์ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๐๗ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันประสบปัญหา
ความเดือดร้อนเรื่องที่ทำกินเป็นเวลากว่า ๔๐ ปีแล้ว แม้ในครั้งนั้นรัฐบาลจะมีข้อตกลงกับราษฎรเรื่อง
ที่ทำกินแห่งใหม่และมีการดำเนินการไปแล้ว แต่ในข้อเท็จจริงปรากฏว่ายังมีราษฎรผู้เสียสละอีกหลาย
ครอบครัวที่ยังประสบปัญหาไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง และยังไม่ได้รับการเยียวยาจากรัฐบาลเนื่องด้วย
ที่ดินที่ทำการจัดสรรให้กับราษฎรนั้น เป็นที่ดินที่ติดปัญหาเป็นพื้นที่ป่าสงวนบ้าง เป็นที่ดิน สปก. บ้าง
เป็นที่ดินของราชพัสดุบ้างอีกทั้งยังเป็นที่ดินคอน เพาะปลูกไม่ได้ ซึ่งรัฐได้มีการดำเนินการเรื่อยมากว่า
๔๐ ปี แต่ยังไม่แล้วเสร็จทำให้ราษฎร ผู้เสียสละที่ควรได้รับการดูแลจากรัฐอย่างเต็มที่ กลับมีความ
ท้อแท้และสิ้นหวังในการดำเนินชีวิตอยู่อย่างปกติสุข

สาระสำคัญ

ผู้คดีควาน เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาหาแนวทางการแก้ไข
ปัญหาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินให้กับประชาชน
(นายมานะ โลหะวณิชย์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาศึกษาปัญหา
การออกเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินของประชาชน อันจะเป็นการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน จะได้มี
สิทธิในที่ดินของตนเองได้ถูกต้องตามกฎหมาย และทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนที่มีปัญหา
เรื่องเอกสารสิทธิทั่วประเทศ

เหตุผล

ด้วยในปัจจุบันประชาชนจำนวนมากมีปัญหาในที่ดินทำกินของตนเองเพื่อการยังชีพ
และที่อยู่อาศัย แต่ทั้งนี้ไม่มีการออกเอกสารสิทธิหลักฐานกรรมสิทธิ์อันแสดงให้เห็นถึงความเป็น
เจ้าของในกรรมสิทธิ์ของตนเองโดยชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ประชาชนผู้ที่ถือครองสิทธิในที่ดินไม่มี
ความแน่นอนในการประกอบอาชีพ ไม่กล้าลงทุน เพราะเกรงว่าจะเกิดความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่
ของรัฐ และเสียโอกาสที่ไม่สามารถนำที่ดินดังกล่าวไปจำหน่ายจําเองได้ เพราะไม่มีกฎหมายรองรับ
ให้กระทำได้ หรือจะนำไปจำหน่ายจ่ายโอนก็ไม่ได้ ซึ่งเท่ากับที่ดินนั้นไม่เป็นหลักทรัพย์หรือ
หลักประกันได้ ดังนั้นประชาชนจึงอยู่ในฐานะเพียงผู้อยู่อาศัยทำกินอย่างเดียวทำให้เกิดปัญหากับ
ประชาชนทั่วประเทศ

สาระสำคัญ

ยุติคดีว่าน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาการจัดที่ดินทำกินในเขตป่าเสื่อมโทรม
และการจับกุมดำเนินคดีกับราษฎรที่เข้าไปทำมาหากินในเขตป่าเสื่อมโทรม
(นายอำนาจ คลังผา เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาดำเนินการ เรื่อง การจัดที่ดินทำกินในเขตป่าเสื่อมโทรม
และการจับกุมดำเนินคดีกับราษฎรที่เข้าไปทำกินโดยสุจริตในพื้นที่ดังกล่าว และส่งผลการพิจารณา
ให้รัฐบาลรับไปดำเนินการ

เหตุผล

ด้วยที่ดินทำกินในเขตป่าเสื่อมโทรม ในพื้นที่ตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัด
ลพบุรี มีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมซึ่งราษฎรในพื้นที่ไม่มีที่ดินทำกิน ได้เข้าไปปลูกพืชผักเพื่อทำกินและ
สร้างรายได้โดยสุจริตมาเป็นเวลานาน แต่กลับมีเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการจับกุมราษฎรเหล่านี้ และ
ขับไล่ไม่ให้ใช้พื้นที่ทำกินดังกล่าว ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก

สาระสำคัญ

ญัตติควม เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาที่ดินทำกิน
ของราษฎรที่ถูกรัฐบาลออกพระราชกฤษฎีกาให้เป็นอุทยานแห่งชาติ
(นายอารีเพ็ญ อุตรสินธุ์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาในที่ดิน
ทำกินของราษฎรที่ถูกรัฐบาลออกพระราชกฤษฎีกาให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

เหตุผล

ด้วยราษฎรในท้องที่ตำบลปะลุกาสาเมาะ ตำบลกาเยาะมาตี ตำบลอุโบะสาวอ ตำบล
บาเจาะ อำเภอบาเจาะ ตำบลสุวารี ตำบลสามัคคี ตำบลรีอเสาะออก ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ
ตำบลตะปอเยาะ ตำบลอุโบะบายะ ตำบลจอบะเยาะ อำเภอยี่งอ ตำบลมะรือโบตก ตำบลบองอ อำเภอ
ระแงะ ตำบลจวบ ตำบลนุกิต อำเภอเจาะไอร้อง ตำบลรีโก้ ตำบลโต๊ะเต็ง ตำบลสากอ อำเภอสุไหง
ปาตี และตำบลเกียร์ อำเภอสือคริน จังหวัดนราธิวาส ตำบลตะโล๊ะคือรามัน ตำบลกะรุบี อำเภอกะพ้อ
จังหวัดปัตตานี และตำบลจะก๊ะ ตำบลกะรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา หลายพันครอบครัวได้
ร้องเรียนเรื่องได้รับความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ เนื่องจากเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๒
รัฐบาลได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาอุทยานแห่งชาติครอบคลุม
ที่ดินในเขตตำบลต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นประมาณ ๒๑๓,๑๒๕ ไร่ หรือประมาณ ๓๔๑ ตาราง
กิโลเมตร

การประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ทับที่ของราษฎร
นับเป็นพันๆ ครอบครัว ทั้งที่เป็นที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินที่ใช้ทำประโยชน์ประกอบเลี้ยงชีพมานาน
ไม่น้อยกว่า ๖๐ ปี

กระผมและคณะได้ไปตรวจสอบแล้วปรากฏว่าตามสภาพข้อเท็จจริง นอกจากที่ดิน
เป็นที่อยู่อาศัยแล้ว ที่ดินที่ราษฎรครอบครองทำประโยชน์เลี้ยงชีพล้วนแต่เป็นที่ดินสวนยาง ที่ดินสวน
พืชผล อาสินที่ดินนา ที่ดินถือครอบครองด้วยการเปลี่ยนมือ โดยได้รับการคททอดเป็นมรดกจาก
บรรพบุรุษแทบทั้งสิ้น มิใช่ที่ดินที่บุกเบิกใหม่แต่ประการใด สภาพป่าที่กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ
ก็มีได้อยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมไม่เป็นสภาพป่าที่บ และไม่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่ควรแก่การกำหนด
เป็นอุทยานแห่งชาติหรือเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน และเพื่ออำนวย
ประโยชน์อื่นแก่รัฐและประชาชนดังเจตนารมณ์แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแต่อย่างใด

สาระสำคัญ

ยุติคดีวน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน
และเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิที่ดินแก่ราษฎร
(นายอำนาจ กลังผา เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาหาแนวทางในการดำเนินการจัดสรรที่ดินและเร่งรัด
ออกเอกสารสิทธิแก่ราษฎรที่ถือครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายโดยเร็ว และส่งผลการพิจารณาให้
รัฐบาลรับไปดำเนินการต่อไป

เหตุผล

ด้วยข้าพเจ้าได้รับเรื่องราวเรียนจากราษฎรในพื้นที่จังหวัดลพบุรี กรณีปัญหาที่ดิน
ทำกินและกรณีขอให้ทางราชการเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิแก่ราษฎร ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่อง
เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ทั้งยังมีผลกระทบทางเศรษฐกิจ

สาระสำคัญ

ยุติด่วน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาศึกษาแนวทางการออกเอกสารสิทธิ
ให้แก่ราษฎรโดยชอบด้วยกฎหมาย
(นายประเสริฐ จันทรวงทอง และนายสัตยุชัย วงษ์สุนทร เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาหาแนวทางการออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎร
โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยคำนึงถึงผลกระทบที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ และนำผลการพิจารณา
แจ้งให้รัฐบาลดำเนินการต่อไป

เหตุผล

ด้วยราษฎรยังมีปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินสำหรับทำกินและอยู่อาศัยซึ่งยังไม่ได้รับ
การออกเอกสารสิทธิ โดยชอบด้วยกฎหมายอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นปัญหาต่อเนื่องมานาน เช่น
ที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของราชพัสดุ ที่ดินที่อยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งปัจจุบัน
ไม่สามารถออกเอกสารสิทธิได้ ตลอดจนที่ดินที่เป็นป่าเสื่อมโทรมที่ราษฎรทำกินก่อนที่ทางราชการจะ
ได้มีประกาศกำหนดเขตที่ดิน โดยปัญหาดังกล่าวสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน และมีผลกระทบ
ต่อความสงบเรียบร้อยภายใน ทั้งยังมีผลกระทบเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และความมั่นคงของระบบ
เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เนื่องจากราษฎรไม่สามารถได้สิทธิในทรัพย์สิน และใช้ให้เป็น
ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนผลผลิตและรายได้ให้เพียงพอแก่การยังชีพได้ ประกอบกับเพื่อสนองต่อ
แนวนโยบายของรัฐบาลที่จะวางระบบถือครองที่ดินและกำหนดเขตการใช้ที่ดินให้ทั่วถึงและเป็นธรรม

สาระสำคัญ

ผู้ติดตาม เรื่อง ขอให้สภาฯ ตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหา
การถือครองที่ดินทำกินของเกษตรกร และการออกเอกสารสิทธิ์ครอบครองที่ดินล่าช้า
(นายอภิวัฒน์ เงินหมื่น กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาศึกษาในเรื่อง
ปัญหาการถือครองที่ดินทำกินของเกษตรกร และการออกเอกสารสิทธิ์ครอบครองที่ดินล่าช้า

เหตุผล

ด้วยราษฎรในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ ได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกิน ที่อยู่
อาศัย เนื่องจากพื้นที่ที่อยู่อาศัยและใช้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้น ราษฎรได้ครอบครองทำกินมา
นานหลายชั่วอายุคนแล้ว ยังไม่มีการออกเอกสารสิทธิ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้ราษฎรไม่สามารถ
ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ตนจับจองอยู่ได้อย่างเต็มที่ และการออกเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดินของ
ส่วนราชการที่รับผิดชอบเป็นไปด้วยความล่าช้า ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก ซึ่งกรณี
ดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นรีบด่วนในการขจัดปัญหาความเดือดร้อนในที่ดินทำกินของเกษตรกร

สาระสำคัญ

ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน
และเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิที่ดินแก่ราษฎร
(นายสุชาติ ทยานำเงิน เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาคำเนิรการจัดสรรที่ดินและเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิแก่ราษฎรที่ถือครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายโดยเร็ว และส่งผลการพิจารณาให้รัฐบาลรับไปดำเนินการต่อไป

เหตุผล

ด้วยข้าพเจ้าได้รับเรื่องร้องเรียนจากราษฎรในพื้นที่จังหวัดลพบุรี กรณีปัญหาที่ดินทำกินและกรณีขอให้ทางราชการเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิแก่ราษฎร ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ทั้งยังมีผลกระทบทางเศรษฐกิจ

สาระสำคัญ

ญัตติควน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษา
ทบทวนแก้ปัญหาที่ดินทำกินของราษฎรเขตอุทยานเขาบูโด - สุไหงปาดี
(นายอะอามิง โตะตาหยง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาทบทวนแก้ปัญหาที่ดิน
ทำกินของราษฎรเขตอุทยานเขาบูโด - สุไหงปาดี

เหตุผล

สืบเนื่องจากรัฐบาลได้ประกาศเขตอุทยานแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกาและได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๒ ไปแล้วนั้น

การประกาศให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติดังกล่าว ปรากฏว่าเป็นการประกาศทับที่ดินที่
ทำกินและที่อยู่อาศัยของราษฎรที่ได้ทำประโยชน์ทำกินเลี้ยงครอบครัวมาก่อนที่จะมีการประกาศให้
เป็นเขตอุทยานแห่งชาติมาเป็นเวลาช้านาน ตั้งแต่บรรพบุรุษสืบทอดมรดกมาจนถึงปัจจุบัน

ราษฎรเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ที่อยู่ในเขตการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติ
ได้รับความเดือดร้อนจากกรณีดังกล่าวเป็นอย่างมาก และกล่าวหาว่ารัฐบาลไม่ให้ความเป็นธรรม ทั้งๆ
ที่การถือกรรมสิทธิ์ของราษฎรในอาสิน มีมาก่อนหน้าการประกาศเป็นเขตอุทยานชาติ

เพื่อเป็นการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรดังกล่าว ควรแก้การศึกษาหา
ข้อเท็จจริง ทบทวน แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎร ในพื้นที่ตำบลปะลุภาสาเมาะ
ตำบลกาเยาะมาตี ตำบลลูโบะสาวะ ตำบลบาเจาะ อำเภอเบงจนะ ตำบลสุวาริ ตำบลสามัคคี ตำบล
รือเสาะออก ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ ตำบลตะปอเยาะ ตำบลลูโบะบายะ ตำบลจงเบาะ อำเภอ
บึงอ ตำบลมะรือโบตก ตำบลบองอ อำเภอระแงะ ตำบลจวบ ตำบลนุกิต อำเภอเจาะไอร้อง ตำบล
ริโก้ ตำบลโต๊ะเค็ง ตำบลสากอ อำเภอสุไหงปาดี และตำบลเกียร์ อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส
ตำบลตะโล๊ะคือรามัน ตำบลกะรุปี อำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี และตำบลจะก๊ะ ตำบลแกะรือ
อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน และมีความจำเป็น
อย่างรีบด่วนในอันที่จะขจัดเหตุที่กระทบกระเทือนจิตใจ และต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกรณี
ดังกล่าว

สาระสำคัญ

ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาศึกษาปัญหาราษฎรไม่มีที่ดินทำกิน
หนี้สิน และระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร
(นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาปัญหาราษฎรไม่มีที่ดินทำกิน หนี้สิน และระบบ
ท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร และส่งผลการพิจารณาให้รัฐบาลรับไปดำเนินการ

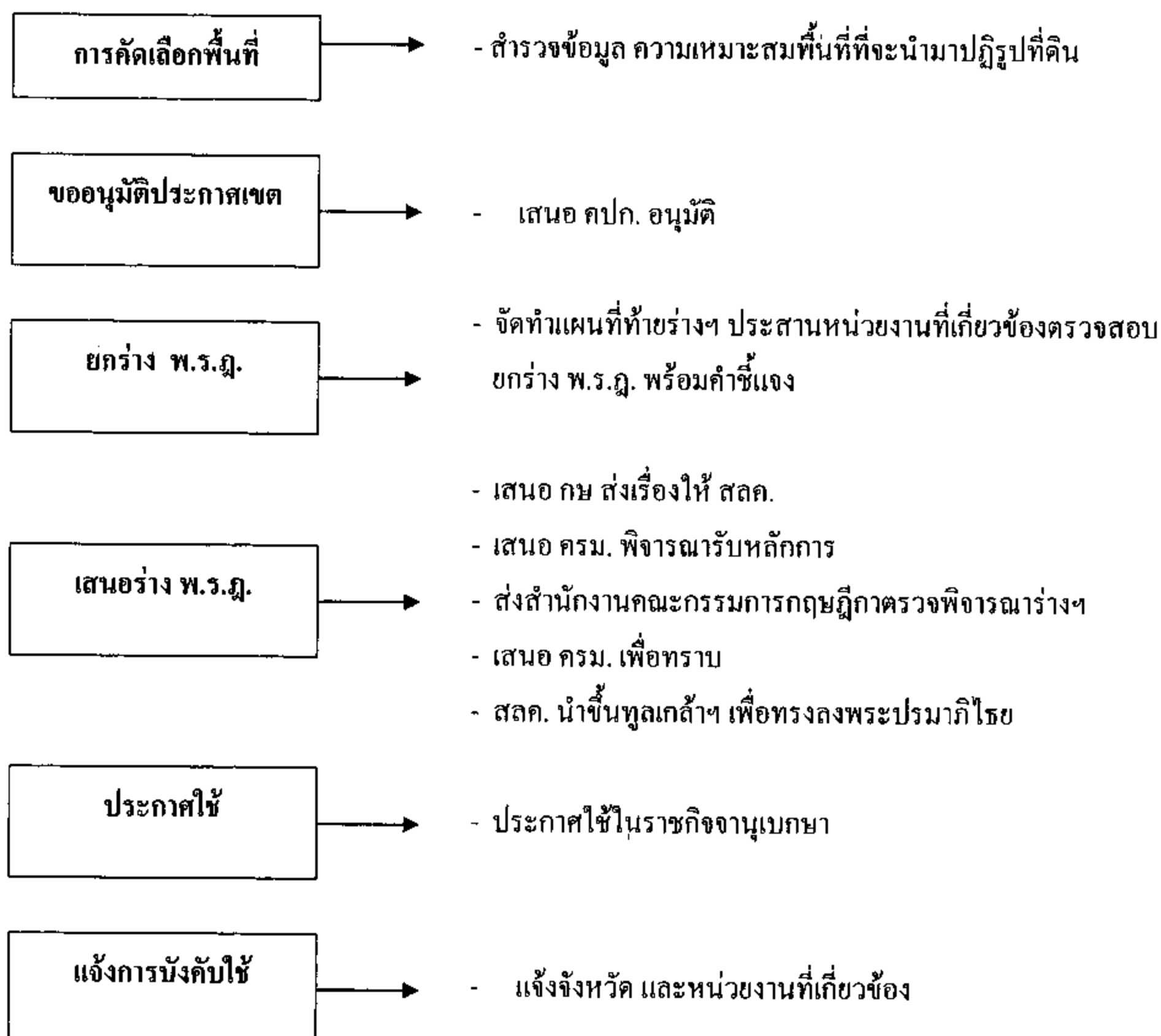
เหตุผล

ด้วยราษฎรในอำเภอเมืองชัยนาท อำเภอมนรมย์ อำเภอวัดสิงห์ อำเภอสรรพยา
อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ประกอบอาชีพเกษตรกรรมกำลังประสบปัญหาเดือดร้อน เนื่องจากไม่มี
สิทธิในที่ทำกินเช่าที่ดินต้องเสียในอัตราเกินสมควร ที่ดินขาดบำรุงรักษาจึงทำให้เกษตรกรเสียเปรียบ
จากการเช่าที่ดินมาโดยตลอด ประกอบกับการผลิตของเกษตรกรได้ให้ความสำคัญต่อการเกษตร
เชิงพาณิชย์ จำเป็นต้องพึ่งพิงกลไก ภายนอกทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยในการเพิ่มผลผลิต คือ ปุ๋ย
และสารเคมีอื่นๆ ราคาผลผลิตเกษตรกร ไม่สามารถกำหนดเองได้ ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาภาวะ
หนี้สิน เพราะผลตอบแทนไม่คุ้มค่าการลงทุน อีกทั้งขายได้น้อยลงเพราะผลผลิตลดลง เนื่องจาก
ดินขาดความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปัจจุบันนี้เกิดภาวะโลกร้อนฝนไม่ตกตามฤดูกาล อีกทั้งน้ำมัน
เชื้อเพลิงแพง ปุ๋ย สิ้นค้าอุปโภค บริโภคมีราคาสูงขึ้น จึงทำให้ค่าครองชีพสูงตามไปด้วย แต่เกษตรกร
จำเป็นต้องเพิ่มปริมาณผลผลิตโดยการเพิ่มพื้นที่ปลูกและการลงทุนเป็นปัจจัยการผลิตมากขึ้น ทำให้
ความเสื่อมโทรมจึงบังเกิดขึ้นในระดับครัวเรือนของเกษตรกรและสภาพแวดล้อมสำคัญคือน้ำเพื่อ
อุปโภค บริโภค และการทำเกษตร ดังนั้น จึงสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณ
ดำเนินการโครงการระบบท่อส่งน้ำไปตามไร่นาของเกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตร จึงเป็น
แนวทางหนึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ รวมทั้งเป็นการใช้น้ำที่มีความจำกัดอย่าง
ประหยัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมเกษตรกรได้รู้จักวิธีการทำการเกษตร
แบบประหยัดน้ำ และสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานในชนบทมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ
ทางการเกษตร อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ตาม
แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

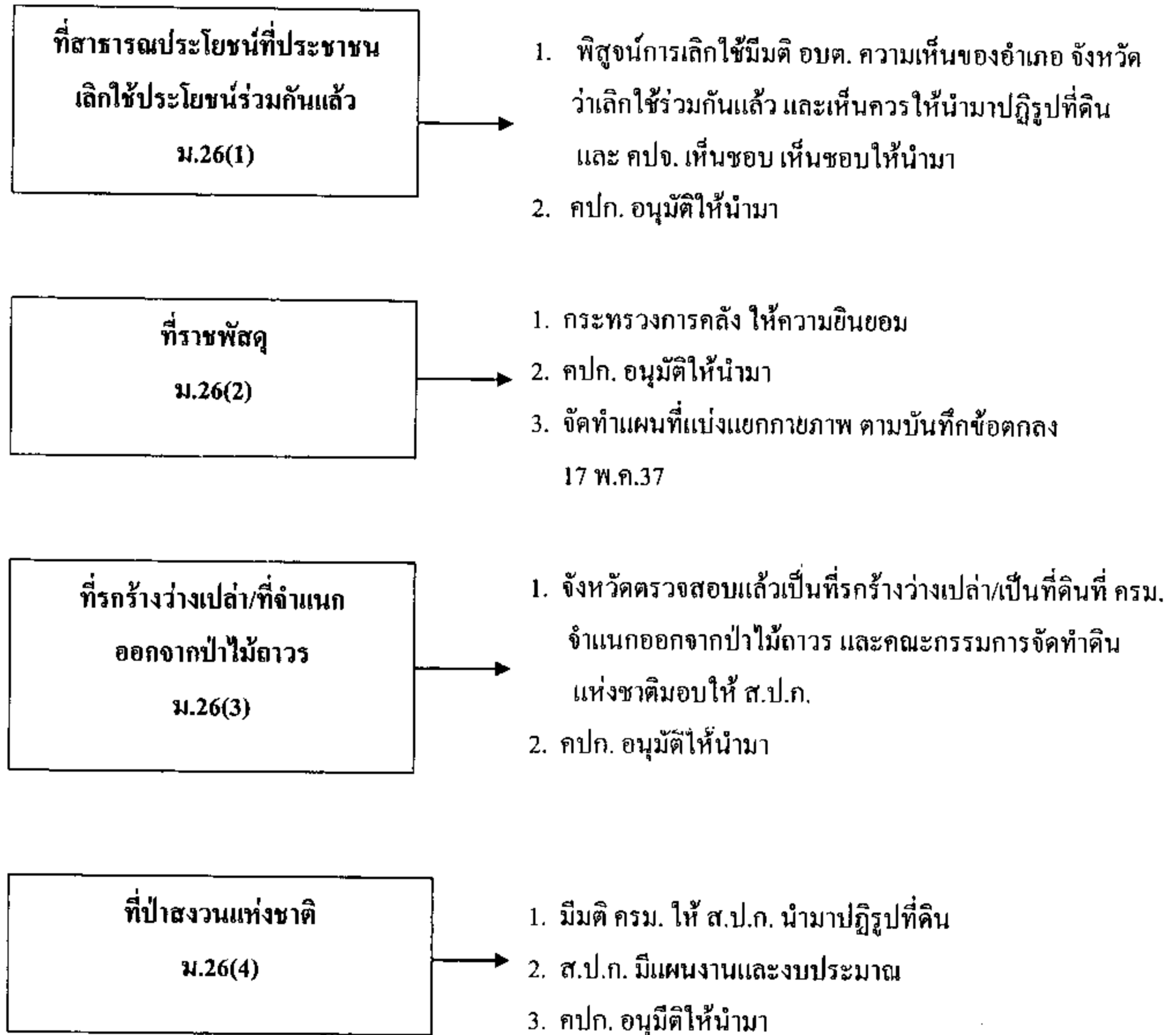
การประกาศเขตปฏิรูปที่ดิน

กำหนดเขตที่ดินที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา มีแผนที่แสดงเขตแนวท่าย โดยปกติกำหนดเขตเฉพาะที่ดินที่จะนำมาดำเนินการ เว้นแต่กรณีจำเป็นจะถือเขตตำบลหรืออำเภอเป็นหลักก็ได้ โดยให้หมายถึงเฉพาะที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล

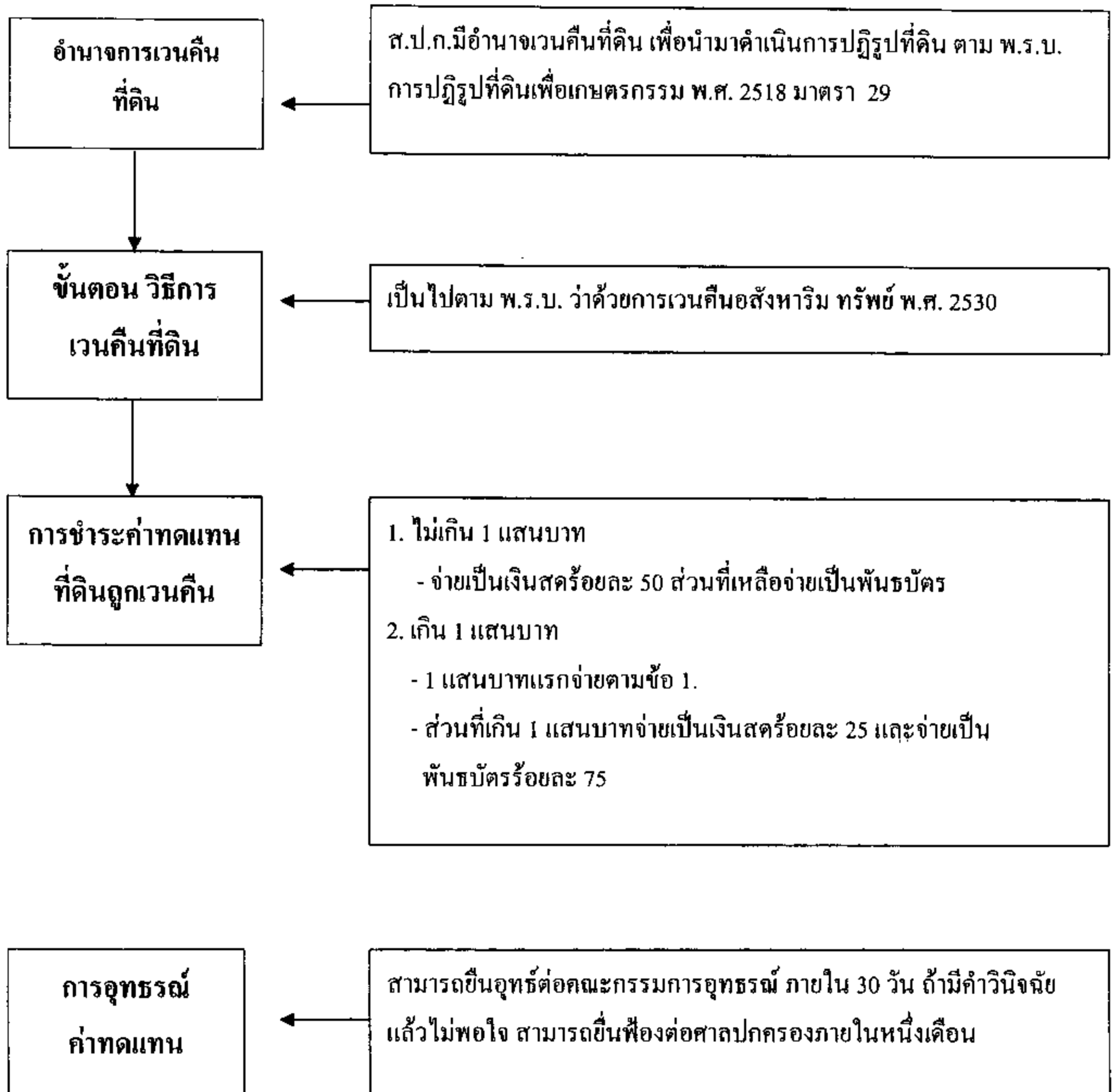

การนำที่ดินของรัฐมาดำเนินการ

ส.ป.ก. ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐผู้ดูแลที่ดิน เพื่อนำที่ดินของรัฐ 4 ประเภท ที่ราษฎรถือครองทำกินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาปฏิรูปที่ดิน และ เมื่อมี พ.ร.ฎ. กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว พ.ร.ฎ. จะมีผลเป็นการเพิกถอนสภาพสถานะเดิมของที่ดินตามกฎหมาย นั้น

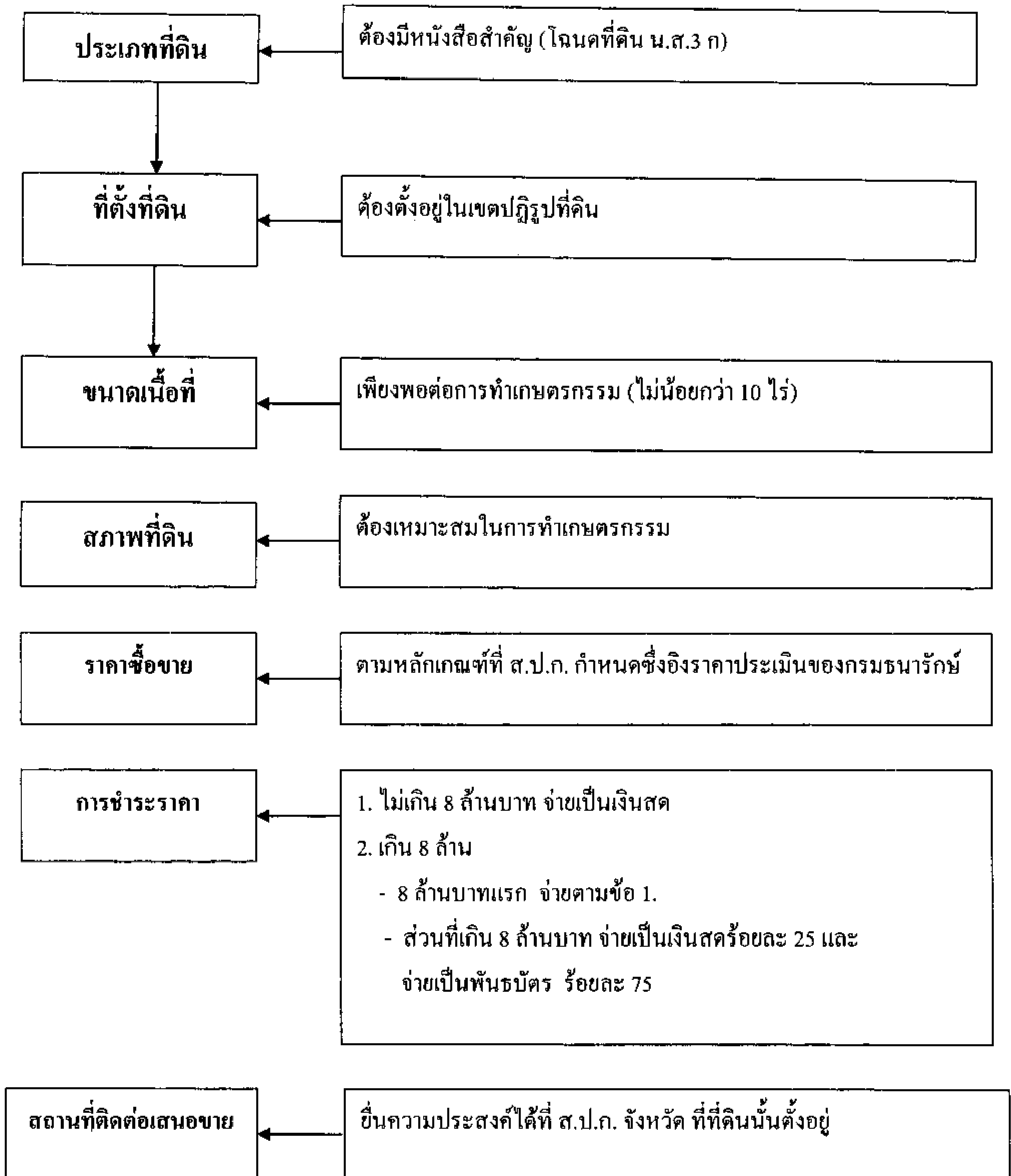

การเวนคืนที่ดิน

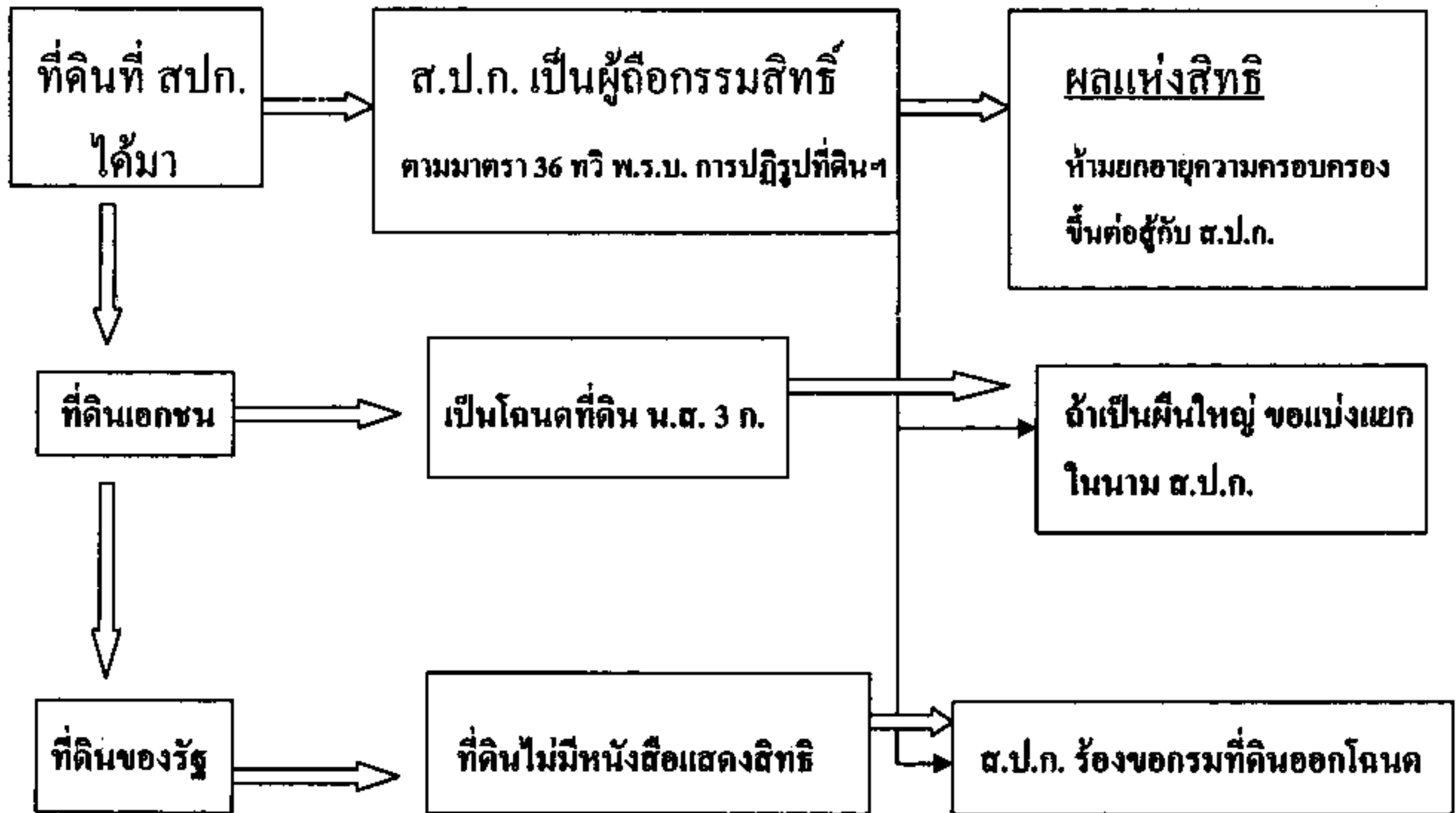

*ขณะนี้ ส.ป.ก. ยังมีได้มีการเวนคืนที่ดิน

การจัดซื้อที่ดินเอกชน

การออกโฉนดที่ดินในนาม ศ.ป.ก.

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

ผลการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (มอบเอกสารสถิติ ส.ป.ก. 4-01)

ตั้งแต่ พ.ศ.2518 ถึง งบประมาณ 2550 (30 ก.ย. 50)

ปีงบประมาณ	งบดำเนินงาน																		
	มอบ ส.ป.ก. 4-01																		
	งบดำเนินงาน		(1) มอบ ส.ป.ก. 4-01 ก+ข					งบดำเนินงาน		(2) มอบ ส.ป.ก. 4-01 ก				งบดำเนินงาน		(3) มอบ ส.ป.ก. 4-01 ข			
	ฉบับ	รวม	รวม	ฉบับ/แปลง	ไร่	%ผลงาน	ฉบับ	รวม	รวม	ฉบับ/แปลง	ไร่	%ผลงาน	รวม	ฉบับ/แปลง	ไร่	%ผลงาน			
รวมทั้งสิ้น	-	-	2,164,753	2,577,714	31,007,754	-	-	-	2,033,228	2,441,717	30,917,590	-	-	-	131,525	135,997	90,564	-	
2518 - 2529	-	-	43,639	55,357	839,602	-	-	-	43,639	55,357	839,602	-	-	-	-	-	-	-	
2530	-	-	15,822	17,842	292,784	-	-	-	15,822	17,842	292,784	-	-	-	-	-	-	-	
2531	-	-	16,480	20,094	322,530	-	-	-	16,480	20,094	322,530	-	-	-	-	-	-	-	
2532	20,000	0	19,522	24,261	378,219	121.31	20,000	-	19,522	24,261	378,219	121.31	-	-	-	-	-	-	
2533	48,100	0	24,616	31,274	394,203	65.02	48,100	-	24,616	31,274	394,203	65.02	-	-	-	-	-	-	
2534	49,950	0	40,193	49,077	678,691	100.26	49,950	-	40,193	49,077	678,691	100.26	-	-	-	-	-	-	
2535	34,768	0	12,775	14,991	227,292	43.12	34,768	-	12,775	14,991	227,292	43.12	-	-	-	-	-	-	
2536	50,000	0	61,931	75,290	1,064,090	210.97	50,000	-	61,931	75,290	1,064,090	210.97	-	-	-	-	-	-	
2537	350,000	0	109,137	134,608	2,397,207	44.94	350,000	-	109,137	134,608	2,397,207	44.94	-	-	-	-	-	-	
2538	407,000	0	8,338	11,747	177,868	2.69	407,000	-	8,338	11,747	177,868	2.69	-	-	-	-	-	-	
2539	100,000	0	108,973	134,523	1,776,450	131.52	100,000	-	108,973	134,523	1,776,450	131.52	-	-	-	-	-	-	
2540	125,000	0	111,130	134,001	1,830,040	107.27	125,000	-	111,130	134,001	1,830,040	107.27	-	-	-	-	-	-	
2541	350,000	0	117,865	143,332	1,777,918	56.89	350,000	-	117,865	143,332	1,777,918	56.89	-	-	-	-	-	-	
2542	150,000	0	148,436	181,583	2,348,873	100.94	150,000	-	148,436	181,583	2,348,873	100.94	-	-	-	-	-	-	
2543	201,000	0	171,572	208,765	2,563,879	102.31	201,000	-	171,572	208,765	2,563,879	102.31	-	-	-	-	-	-	
2544	220,000	178,000	168,810	199,903	2,516,599	90.87	220,000	178,000	168,810	199,903	2,516,599	90.87	-	-	-	-	-	-	
2545	240,000	192,000	172,142	197,120	2,414,951	82.13	240,000	192,000	172,142	197,120	2,414,951	82.13	-	-	-	-	-	-	
2546	227,551	133,551	131,902	147,538	1,782,990	61.84	227,551	133,551	124,342	139,322	1,759,208	60.58	245	7,651	7,580	7,714	3,782	102.16	
2547	263,000	200,000	158,405	180,118	1,539,758	75.68	263,000	188,000	144,152	165,609	1,925,361	73.38	73	12,000	14,253	14,509	7,397	120.91	
2548	0	291,000	114,592	132,728	1,442,121	39.08	0	190,000	108,837	128,443	1,438,141	67.28	1,727	104,000	6,055	6,283	4,040	6.04	
2549	0	314,000	179,668	213,903	2,081,957	67.19	0	284,000	163,778	185,583	2,048,702	80.59	0	130,300	25,788	27,740	15,155	21.34	
2550	0	358,000	223,748	269,363	1,917,158	63.90	0	160,000	160,879	183,612	1,855,876	100.09	0	288,550	77,969	79,751	60,280	38.34	

กิจกรรมที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินได้ดำเนินการ ปี 2550

1. จัดที่ดินทำกิน

- ที่ดินนำมาจัด 2.25 ล้านไร่
- ดำรงรักษาที่ดินชุมชน 1,600 ชุมชน
- ศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ 1,200 ชุมชน
- ปลุกไม้เศรษฐกิจในเขตปฏิรูปที่ดิน 6,000 ไร่
- ธนาคารอาหารชุมชนในนิคมฯ
- โครงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูป 4 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (OECF)

2. สร้างองค์ความรู้

- จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน 1,200 ตำบล/แห่ง
- ขยายผลการเรียนรู้ให้เกษตรกรปฏิบัติ 240,000 ราย/1,200 ตำบล
- พัฒนาเกษตรกรที่ได้รับสิทธิคกทอการใช้ประโยชน์ที่ดิน 800 โรงเรียน/32,000 คน
- เกษตรกรใน คณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน 69 จังหวัดๆ ละ 4 คน 276 คน
- โครงการพระราชดำริฯ 6 โครงการ
- อบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 3,960 ราย

3. แปลงความพอเพียงขยายผลสู่รูปธรรมภายใต้หลักการปฏิรูปที่ดิน

- พัฒนาเกษตรกรคู่สัญญาเช่าที่ดินพระราชทาน 5 จังหวัด 3,346 ราย/44,321 ไร่
- นิคมเศรษฐกิจพอเพียง 36 แห่ง 50,000 ไร่/14,000 ราย
- สร้างการรวมกลุ่มและพัฒนาธุรกิจวิสาหกิจชุมชน 1,200 ตำบล/36,000 ราย
- ร่วมกับภาคเอกชนภายใต้ความร่วมมือไตรภาคีรายสินค้าหลักในเขตปฏิรูปที่ดิน 33 จังหวัด 775 ราย
- สนับสนุนสินเชื่อกองทุนปฏิรูปที่ดิน 900 ล้านบาท

4. สร้างเครือข่ายความร่วมมือ

- 6 สถาบันการศึกษาจัดทำแผนแม่บทพัฒนาพื้นที่ 8 ล้านไร่ 262 ตำบล
- ความร่วมมือ ปราชญ์เกษตร เศรษฐกิจพอเพียงสร้างชุมชนนาร่อง 20 ชุมชน

ผลการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินของสำนักงานปฏิรูปที่ดิน ปี 2550
ระบบการปฏิรูปที่ดิน (Land Reform)

ผลผลิต/กิจกรรม	หน่วย	แผนงาน	ผลงาน	ร้อยละ
ผลผลิตที่ 1 : เกษตรกรได้รับการจัดที่ดิน (ที่ดินรัฐ)				
1.1 ที่ดินทำกิน	ราย	150,000	150,879	100.59
	แปลง		189,612	
	ไร่		1,856,876	
1.2 ที่ดินชุมชน	ชุมชน		1,545	
	ราย	208,000	77,869	37.44
	แปลง		79,751	
	ไร่		60,281	
1.3 จัดทำเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 ค (บนฐานแผนที่ 1 : 4,000)	ฉบับ	17,191	17,191	100.00
1.4 แผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ ในเขตปฏิรูปที่ดิน	ตำบล		387	
	ล้านไร่	8	9	112.50
ผลผลิตที่ 2 : สภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้รับการฟื้นฟู				
2.1 ปักไม้ยืนต้น/ไม้เศรษฐกิจ	ไร่	6,000	6,306	105.10
2.2 ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม (Food Bank)	ไร่	100	100	100.00
ผลผลิตที่ 3 : เกษตรกรได้รับการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ				
3.1 พัฒนาเกษตรกร	ราย	5,330	10,023	188.05
3.2 ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงชุมชน/ขยายผลการเรียนรู้	ตำบล	600	1,813	302.17
3.3 นิคมเศรษฐกิจพอเพียง	ราย	60,000	236,053	393.42
	นิคม	15	36	240.00
	ไร่	50,000	383,782	767.56
3.4 โครงการพระราชดำริ	ราย	3,960	4,673	118.01
3.5 จัดศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่	ศูนย์	600	1,251	208.50
3.6 ติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน (X-Ray)	ราย	180,000	508,443	282.47
3.7 จัดตั้งวิสาหกิจชุมชน	แห่ง	600	2,563	427.17
-จัดอบรมเข้าสู่แหล่งทุน	แห่ง	600	2,127	354.50
	ราย	18,000	33,249	184.72

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

ฐานข้อมูลการมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินของรัฐ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	สิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน (มอบ ต.ป.ก. 4-01)		
			ราย	แปลง	ไร่
รวมทั้งประเทศ	655	2,981	1,749,657	2,239,365	28,378,115
เหนือ	161	722	432,579	570,793	6,329,513
อีสาน	286	1,487	925,979	1,155,544	14,900,126
กลาง	89	319	194,511	244,509	4,089,535
ใต้	119	453	196,588	268,519	3,058,941

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2550

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

ฐานข้อมูลการมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินของรัฐ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	สิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน (มอบ ศ.ป.ก. 4-01)		
			ราย	แปลง	ไร่
ภาคเหนือ	161	722	432,579	570,793	6,329,513
กำแพงเพชร	10	62	62,765	80,268	1,212,854
เชียงราย	15	76	52,924	74,663	494,228
เชียงใหม่	14	47	12,847	15,489	84,677
ตาก	8	30	11,030	14,189	222,669
นครสวรรค์	11	28	30,898	38,618	675,430
น่าน	13	60	34,091	51,469	285,523
พะเยา	8	49	32,188	42,170	246,582
พิจิตร	7	15	14,361	17,037	276,919
พิษณุโลก	7	12	9,293	13,129	169,364
เพชรบูรณ์	9	58	46,780	56,361	1,072,915
แพร่	7	38	15,636	21,827	148,097
แม่ฮ่องสอน	7	29	3,619	4,542	15,296
ลำปาง	13	68	26,105	37,672	169,114
ลำพูน	8	25	8,669	10,919	64,008
สุโขทัย	9	35	29,433	38,153	444,273
อุตรดิตถ์	9	40	17,094	23,590	223,712
อุทัยธานี	6	30	24,846	30,697	523,852

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2550

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

ทวารคำ/อ.ท.ปฏิรูปที่ดิน

ฐานข้อมูลการมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินของรัฐ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	สิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน (มอบ ศ.ป.ก. 4-01)		
			ราย	แปลง	ไร่
ภาคอีสาน	286	1,487	925,979	1,155,544	14,900,126
กาฬสินธุ์	15	67	31,298	39,042	490,671
ขอนแก่น	24	98	38,829	48,165	556,947
ชัยภูมิ	16	79	54,165	66,464	1,061,616
นครพนม	9	30	15,165	20,074	332,004
นครราชสีมา	25	146	98,175	125,923	1,680,975
บุรีรัมย์	20	119	65,728	83,781	845,980
มหาสารคาม	11	47	15,972	18,916	206,015
มุกดาหาร	6	37	25,091	32,434	358,120
ยโสธร	9	74	21,566	26,586	283,599
ร้อยเอ็ด	14	60	36,479	48,613	596,587
เลย	13	60	29,469	37,421	559,993
ศรีสะเกษ	21	115	91,244	117,988	1,016,913
สกลนคร	18	76	48,421	57,991	764,559
สุรินทร์	14	97	78,903	105,610	976,955
หนองคาย	16	81	74,407	89,330	1,500,042
หนองบัวลำภู	6	42	43,619	53,122	815,604
อุดรธานี	18	101	65,121	75,652	1,354,942
อุบลราชธานี	24	121	73,628	86,826	1,256,281
อำนาจเจริญ	7	37	17,998	21,606	242,323

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2550

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

কারিকณ์/อ.พ.ปฏิรูปที่ดิน

ฐานข้อมูลการมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินของรัฐ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	สิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน (มอบ ศ.ป.ก. 4-01)		
			ราย	แปลง	ไร่
ภาคกลาง	89	319	194,511	244,509	4,089,535
กาญจนบุรี	12	39	30,141	37,088	611,457
จันทบุรี	5	17	9,346	11,962	170,786
ฉะเชิงเทรา	4	10	17,125	20,575	421,467
ชลบุรี	7	23	14,362	17,389	334,277
ชัยนาท	4	8	2,374	3,231	44,212
ตราด	4	23	12,233	15,351	246,089
นครนายก	2	2	122	124	1,308
นครปฐม	0	0	0	0	0
ปทุมธานี	0	0	0	0	0
ประจวบคีรีขันธ์	8	27	10,505	13,371	160,502
ปราจีนบุรี	2	8	4,442	5,555	109,910
พระนครศรีอยุธยา	0	0	0	0	0
เพชรบุรี	4	11	1,839	2,491	34,011
ระยอง	7	17	2,840	3,448	60,532
ราชบุรี	4	13	8,998	11,708	150,560
ลพบุรี	7	30	14,092	18,274	333,229
สระแก้ว	9	61	43,217	53,879	965,966
สระบุรี	5	13	9,556	12,936	232,253
สุพรรณบุรี	5	17	13,319	17,127	212,972

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2550

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

ทวารักษ์/อ.ท.ปฏิรูปที่ดิน

ฐานข้อมูลการมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (ที่ดินของรัฐ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	สิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน (มอบ ต.ป.ก. 4-01)		
			ราย	แปลง	ไร่
ภาคใต้	119	453	196,588	268,519	3,058,941 ^๗
กระบี่	8	35	13,877	18,398	292,527
ชุมพร	8	42	24,798	32,447	408,577
ตรัง	10	51	17,040	23,522	263,919
นครศรีธรรมราช	15	53	28,970	39,208	375,410
นราธิวาส	9	16	1,643	2,110	11,513
ปัตตานี	5	12	3,389	5,380	19,915
พังงา	8	40	6,950	9,032	97,643
พัทลุง	11	35	17,281	26,669	165,677
ภูเก็ต	3	10	435	515	8,095
ยะลา	5	15	2,328	3,548	24,551
ระนอง	5	26	6,497	8,805	96,034
สงขลา	11	35	13,948	20,420	218,741
สตูล	5	13	3,073	4,128	32,727
สุราษฎร์ธานี	16	70	56,359	74,337	1,043,612

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2550

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

นโยบายปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ 2551

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

1. จัดและพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
2. พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
3. สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาตนเองทางเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
4. สร้างโอกาส พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างยั่งยืน

ผลผลิต

ประเด็นยุทธศาสตร์: การแก้ไขความยากจน กระจายความเจริญสู่ชนบท และลดช่องว่างของรายได้

แผนงบประมาณ : การขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท งบประมาณ 1,780,748,600 บาท

ผลผลิตที่ 1 : เกษตรกร ได้รับการจัดที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม

- 1) บริหารจัดการ (จัดที่ดิน-สนับสนุน)
- 2) จัดที่ดิน
 - 1.1) ที่ดินทำกิน 100,000 ราย 1.5 ล้านไร่
 - 1.2) ที่ดินชุมชน 78,000 ราย 600 ชุมชน
- 3) แผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 8 ล้านไร่ 500 ตำบล
- 4) ปลูกไม้เศรษฐกิจเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน 6,000 ไร่ 200 ตำบล

ผลผลิต 2 : เกษตรกร ได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ และสร้างมูลค่าที่ทำกิน

- 1) ศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ 800 ตำบล
- 2) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน 80,000/800 ราย/ตำบล
- 3) นิคมเศรษฐกิจพอเพียง 30 แห่ง 90,000 ไร่
- 4) พัฒนาเกษตรกร 3,260 ราย
- 5) สถานฝึกขุมเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดิน 1,000 โรงเรียน
- 6) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 7 โครงการ
 - ฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 2,590 ราย
- 7) พัฒนาองค์ความรู้โดยใช้กระบวนการวิสาหกิจชุมชน 16,000 ราย

(ฝึกทักษะอาชีพสร้างรายได้เข้าสู่แหล่งทุน)

โครงการที่ 1 : โครงการเงินกู้ OECF เพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม 1 โครงการที่เสื่อมโทรมในเขตปฏิรูปที่ดิน 4

จังหวัด

ผลการจัดที่ดินโดยมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน						
ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2551						
รายการ	ทั้งประเทศ					
	อำเภอ	ตำบล	หมู่	ราย	แปลง	ไร่
สิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน						
มอบเอกสารสิทธิในที่ดิน				1,772,658	2,268,690	28,743,28
-ส.ป.ก. 4-01 ก	647	2,990	21,345	1,771,611	2,267,551	28,731,40
-ส.ป.ก. 4-01 ค		132		1,047	1,139	11,87
อยู่ระหว่างดำเนินการ				9,831	11,554	131,919
-พร้อมออก ส.ป.ก. 4-01 ค				3,548	4,065	48,230
-แปลงตลาดเคลื่อนต้องตรวจสอบใหม่				3,031	3,758	51,030
-รังวัด				110	124	2,024
-สอบสวนสิทธิ				3,142	3,607	30,635

ที่มา: สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่	ภาค / จังหวัด	แผนจัดที่ดินทำกิน ปี 2551							
		NEW-AREA ⁽¹⁾					X - Ray		
		ไตรมาส 2-3 ^(1.1) ไร่	ไตรมาส 3-4 ^(1.2) ไร่	ที่รัฐ ^(1.1) ไร่	ที่สาธารณะ ^(1.2) ไร่	รวม ^(1.1+1.2) ไร่	กันออก 5% (ไร่)	คงเหลือ 10% (ไร่)	รวม (ไร่)
9	ปทุมธานี	-	-	-	-	-	-	-	-
10	ประจวบคีรีขันธ์	-	-	-	-	-	1,949	2,598	4,547
11	ปราจีนบุรี	-	-	-	-	-	1,481	17,141	18,622
12	อยุธยา	-	-	-	-	-	-	-	-
13	เพชรบุรี*	-	-	-	-	-	522	294	816
14	ระยอง	-	-	-	-	-	1,355	3,884	5,239
15	ราชบุรี	-	-	-	-	-	2,554	8,460	11,014
16	ลพบุรี	-	-	-	-	-	2,111	2,152	4,263
17	สระแก้ว	-	253,583	253,583	-	253,583	1,611	21,080	22,691
18	สระบุรี	-	-	-	-	-	4,979	153	5,132
19	สุพรรณบุรี	2,000	-	2,000	-	2,000	3,095	2,090	5,185

ที่	ภาค / จังหวัด	แผนจัดที่ดินทำกิน ปี 2551							
		NEW-AREA ⁽¹⁾					X - Ray		
		ไตรมาส 2-3 ^(1.1)	ไตรมาส 3-4 ^(1.2)	ที่รัฐ ^(1.1)	ที่สาธารณะ ^(1.2)	รวม ^(1.1+1.2)	กันออก 5%	คงเหลือ 10%	รวม
		ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)
	ภาคเหนือ	451,729	99,403	551,132	55,166	606,298	47,138	34,215	81,353
1	กำแพงเพชร	45,300	-	45,300	-	45,300	4,961	18,403	23,364
2	เชียงราย	-	-	-	9,593	9,593	4,470	2,814	7,284
3	เชียงใหม่	2,000	14,656	16,656	-	16,656	435	2,700	3,135
4	ตาก	22,740	36,925	59,665	-	59,665	579	73	652
5	นครสวรรค์	-	-	-	-	-	3,254	1,357	4,611
6	น่าน	-	-	-	-	-	1,135	162	1,297
7	พะเยา	46,550	-	46,550	-	46,550	1,258	257	1,515
8	พิจิตร*	-	-	-	-	-	3,584	15	3,599
9	พิษณุโลก	150,460	550	151,010	-	151,010	2,911	34	2,945

ที่	ภาค / จังหวัด	แผนจัดที่ดินทำกิน ปี 2551							
		NEW-AREA ⁽¹⁾					X - Ray		
		ไตรมาส 2-3 ^(1.1)	ไตรมาส 3-4 ^(1.2)	ที่รัฐ ^(1.1)	ที่สาธารณะ ^(1.2)	รวม ^(1.1+1.2)	กันออก 5%	คงเหลือ 10%	รวม
		ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)
10	เพชรบูรณ์	74,180	29,375	103,555	-	103,555	3,238	4,684	7,922
11	แพร่	28,369	16,932	45,301	-	45,301	2,448	544	2,992
12	แม่ฮ่องสอน*	-	-	-	-	-	108	37	145
13	ลำปาง	42,780	-	42,780	-	42,780	2,341	445	2,786
14	ลำพูน*	27,500	-	27,500	-	27,500	1,477	111	1,588
15	สุโขทัย	9,320	-	9,320	34,570	43,890	2,379	363	2,742
16	อุตรดิตถ์	2,530	965	3,495	11,003	14,498	2,100	468	2,568
17	อุทัยธานี	-	-	-	-	-	10,460	1,748	12,208

ที่	ภาค / จังหวัด	แผนจัดที่ดินทำกิน ปี 2551							
		NEW-AREA ⁽¹⁾					X - Ray		
		ไตรมาส 2-3 ^(1.1)	ไตรมาส 3-4 ^(1.2)	ที่รัฐ ^(1.1)	ที่สาธารณะ ^(1.2)	รวม ^(1.1+1.2)	กันออก 5%	คงเหลือ 10%	รวม
		ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)
	ภาคอีสาน	77,787	135,146	212,933	63,945	276,878	93,294	72,753	166,047
1	กาฬสินธุ์	-	6,375	6,375	-	6,375	5,087	358	5,445
2	ขอนแก่น	4,100	7,818	11,918	-	11,918	6,771	-	6,771
3	ชัยภูมิ	-	-	-	58,063	58,063	7,677	3,317	10,994
4	นครพนม	-	-	-	-	-	4,479	1,385	5,864
5	นครราชสีมา	-	26,070	26,070	-	26,070	8,265	18,692	26,957
6	บุรีรัมย์	-	-	-	-	-	6,044	2,276	8,320
7	มหาสารคาม**	-	-	-	870	870	2,661	-	2,661
8	มุกดาหาร	-	-	-	-	-	2,793	1,134	3,927
9	ยโสธร	-	42,024	42,024	-	42,024	4,425	1,198	5,623

ที่	ภาค / จังหวัด	แผนจัดที่ดินทำกิน ปี 2551							
		NEW-AREA ⁽¹⁾					X - Ray		
		ไตรมาส 2-3 ^(1.1) ไร่	ไตรมาส 3-4 ^(1.2) ไร่	ที่รัฐ ^(1.1) ไร่	ที่สาธารณะ ^(1.2) ไร่	รวม ^(1.1+1.2) ไร่	กันออก 5% (ไร่)	คงเหลือ 10% (ไร่)	รวม (ไร่)
10	ร้อยเอ็ด	-	-	-	-	-	8,124	2,438	10,562
11	เลย	9,722	36,325	46,047	-	46,047	2,780	1,936	4,716
12	ศรีสะเกษ	26,215	4,909	31,124	-	31,124	4,324	2,180	6,504
13	สกลนคร	-	-	-	-	-	1,558	12,810	14,368
14	สุรินทร์	-	-	-	-	-	8,427	2,051	10,478
15	หนองคาย	-	-	-	-	-	2,595	5,652	8,247
16	หนองบัวลำภู	-	567	567	-	567	1,585	7,881	9,466
17	อุดรธานี	-	-	-	-	-	8,561	4,790	13,351
18	อุบลราชธานี	37,750	5,391	43,141	-	43,141	7,138	1,245	8,383
19	อำนาจเจริญ	-	5,667	5,667	5,012	10,679	-	3,410	3,410

ที่	ภาค / จังหวัด	แผนจัดที่ดินทำกิน ปี 2551							
		NEW-AREA ⁽¹⁾					X - Ray		
		ไตรมาส 2-3 ^(1.1)	ไตรมาส 3-4 ^(1.2)	ที่รัฐ ^(1.1)	ที่สาธารณะ ^(1.2)	รวม ^(1.1+1.2)	กันออก 5%	คงเหลือ 10%	รวม
		ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	(ไร่)	(ไร่)	(ไร่)
	ภาคใต้	120,277	153,711	273,988	33,583	307,571	24,877	32,051	56,928
1	กระบี่	26,660	77,816	104,476	-	104,476	223	10,222	10,445
2	ชุมพร	-	2,058	2,058	-	2,058	-	3,886	3,886
3	ตรัง	27,090	-	27,090	6,477	33,567	618	1,172	1,790
4	นครศรีธรรมราช	-	36,452	36,452	-	36,452	1,413	4,329	5,742
5	นราธิวาส	-	9,800	9,800	9,800	19,600	87	2	89
6	ปัตตานี	-	-	-	-	-	110	69	179
7	พังงา	11,546	2,318	13,864	-	13,864	1,254	764	2,018
8	พัทลุง*	-	12,626	12,626	5,018	17,644	766	6	772
9	ภูเก็ต	-	-	-	-	-	219	-	219
10	ยะลา	-	-	-	-	-	838	264	1,102

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ว่าด้วย

**การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน**

พ.ศ. ๒๕๓๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๓

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เกษตรกร” หมายความว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“สถาบันเกษตรกร” หมายความว่า สถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"หนังสือรับมอบที่ดิน" หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้เห็นถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

"สัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย" หมายความว่า สัญญาที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดทำกับเกษตรกรที่ได้รับที่ดินเพิ่มขึ้นจากการจัดให้เกินกว่าที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๔ โดยตกลงว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เมื่อเกษตรกรได้ชำระค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"ส.ป.ท." หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวด ๑

การรับมอบที่ดิน

ข้อ ๕ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศรายชื่อเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้ผู้ได้รับการคัดเลือกและให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

หากเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่ลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกมาลงลายมือชื่อรับมอบที่ดิน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือน หากผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่มาลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดิน ณ สถานที่ที่กำหนดภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้ได้รับการคัดเลือกมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดินหรือมิได้เป็นผู้เช่าที่ดินในที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดให้อยู่เดิม ให้มีการนำชี้แนวเขตแปลงที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำชี้แนวเขตให้ผู้ได้รับการคัดเลือกทราบโดยให้ส่งหนังสือแจ้งก่อนถึงกำหนดนัดนำชี้แนวเขตไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

เมื่อผู้ได้รับการคัดเลือกมาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานว่าเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจริงหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วให้นำขึ้นแนวเขตแปลงที่ดินที่จัดให้ และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

ถ้าผู้ได้รับการคัดเลือกไม่มาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ หรือมาแสดงตนแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐานให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจัดที่ดินนั้นให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือกผู้ต่อไป

หมวดที่ ๒

การทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๗ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

(๒) ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่าและต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

(๓) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

(๔) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ

(๕) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใด ๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับ โรงเรือน ที่อยู่อาศัย ทุ่งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรนั้น

(๖) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบ หมายมิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม

(๗) ไม่กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม

(๘) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

(๔) ปฏิบัติตามสัญญาผู้ยืมที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน หรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.

ข้อ ๘ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืน ข้อ ๗ ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ที่ยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ต่อไป

ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้อนุญาตทำประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคลอื่นหรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีหนึ่งกรณีใดในข้อ ๗ และไม่สามารถหาตัวได้พบให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ ได้โดยมิต้องมีการเตือน

ข้อ ๙ การขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมที่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ (๔) หรือการปลูกสร้างโรงเรือน ที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรที่เกินสมควรตามข้อ ๗ (๕) ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นคำขอ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในการอนุญาตนั้นให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงผลดีผลเสียสภาพของที่ดินที่จะต้องเสียหาย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแปลงที่ดินข้างเคียง และความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการนั้น ประกอบด้วย

ในกรณีการอนุญาตให้ดำเนินการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ ๗ (๔) ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องใช้เงินเท่ากับมูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการนำออกไปโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

หากผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไม่ดำเนินการตามที่ขออนุญาตหรือผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตหรือไม่ชำระเงินตามวรรคสามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด ให้ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๗ และให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินไปแล้ว ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้นทำที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณาอนุญาตตามข้อนี้ ในกรณีมีเหตุอันควรคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้

ข้อ ๑๐ กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดประสงค์จะลงทะเบียนสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอลงทะเบียนสิทธิพร้อมกับคำขอบอกเลิกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่าเชย ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด

หมวด ๓

การสิ้นสุดสิทธิและผลของการสิ้นสุดสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิหรือจะสิ้นสุดสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือลงทะเบียนสิทธิ เว้นแต่จะมีการตกทอดทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔

(๒) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า การซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าเช่าเชยไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔

(๓) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว ก่อนดำเนินการคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘

การสิ้นสุดสิทธิตาม (๑) และ (๒) ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดรายงานให้คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ และการสิ้นสุดสิทธิย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น สำหรับกรณีตาม (๓) และ (๔) ให้คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิและให้มีผลเป็นการสิ้นสุดสิทธิหลังจากพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ เว้นแต่มีการอุทธรณ์ ให้การสิ้นสุดสิทธิมีผล เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันตามมติตามมติคณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำสั่งการสิ้นสุดสิทธิให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบภายในสิบห้าวันนับแต่คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ พร้อมทั้งแจ้งระยะเวลาที่คณะกรรมการการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบได้ ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ

ข้อ ๑๒ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดละเมิดสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ ๑๑ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายมีหนังสือเรียกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้ โดยมีค่าเช่าหรือหนังสือรับมอบที่ดินคืนให้แก่ ส.ป.ก. ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือหากไม่สามารถเรียกเอกสารดังกล่าวคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใดก็ตาม ให้จัดทำเป็นประกาศของทางราชการเพื่อแสดงให้ทราบว่าเอกสารดังกล่าวเป็นอันเลิกใช้ตั้งแต่วันที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเมิดสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ มีกำหนดสามสิบวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร อันเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ทางราชการได้ลงทุนไปหรือให้กู้ยืมตามสัญญา ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔ อุทธรณ์

ข้อ ๑๓ หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้คืนสิทธิตามข้อ ๑๑ เห็นว่าคำสั่งนั้นไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือวันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบ

ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ส่งไปยัง ส.ป.ก. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๔ ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีคำสั่งให้คืนสิทธิ อาจอยู่ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัย

เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยแล้ว ให้ ส.ป.ก. แจ่งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก. ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้แจ่งระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์พร้อมทั้งบริวารออกจากที่ดินตามระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดได้กำหนดไปพร้อมกับหนังสือแจ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย

หมวด ๕

ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการเช่าทำประโยชน์ในที่ดินในรายละเอียดได้ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

อำพล เสนาณรงค์

(นายอำพล เสนาณรงค์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๔ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕

“หนังสือรับมอบที่ดิน” หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรเพื่อแสดงให้ทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตททอคทางมรดก ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าเช่าไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

(๓) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. เป็นเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ค. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัว เดียวกันเพียงพอกับการเลี้ยงชีพอยู่แล้ว

(๔) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๗ และไม่ปฏิบัติตามคำเตือนในข้อ ๘

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๐

การสิ้นสุดตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์
เช่นนั้นขึ้น

สำหรับการสิ้นสุดตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) นั้น ให้คณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิ เว้นแต่ในกรณี
ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับพฤติการณ์ที่จะสั่งให้เกษตรกร
หรือสถาบันเกษตรกรรายใดสิ้นสุดสิทธิและไม่อาจวินิจฉัยได้ ก็ให้ขอความเห็นจาก
คณะกรรมการเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาสั่งให้สิ้นสุดสิทธิต่อไป

การสิ้นสุดตามวรรคสามให้มีผลตั้งแต่วันที่พ้นระยะเวลาอุทธรณ์ตามข้อ ๑๓
แต่ถ้ามีการอุทธรณ์และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าผู้อุทธรณ์สิ้นสุดสิทธิการทำ
ประโยชน์แล้ว ให้การสิ้นสุดสิทธิมีผลตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งมติคณะกรรมการ

ในกรณีที่มีการสิ้นสุดตามวรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) ปราบฎต่อคณะกรรมการ
คณะกรรมการจะมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้นั้นสิ้นสุดสิทธิก็ได้

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งการสิ้นสุดสิทธิพร้อมทั้งระยะเวลาที่ให้เกษตรกร
หรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากบุคคลดังกล่าวไม่ยอมออก
จากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งตามวรรคหกได้ ให้ปิดหนังสือแจ้งนั้นไว้ ณ สำนักงาน
ปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่
เผยแพร่ได้ภายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ ที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของข้อ ๑๓ ของระเบียบคณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดิน

เล่ม ๑๑๔ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สันสิทธิตามข้อ ๑๑ เห็นว่า คำสั่งนั้นไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือ วันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐาน ช่างอิงประกอบ เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการมิมติให้สันสิทธิตามข้อ ๑๑”

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ชูชีพ หาญสวัสดิ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ป่าเสื่อมโทรม

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2530 เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดสภาพ ป่าเสื่อมโทรม และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2532 เรื่อง ขอบทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดสภาพป่าเสื่อมโทรม

ป่าเสื่อมโทรม หมายความว่า ป่าที่มีสภาพเป็นป่าไม้ร้าง หรือทุ่งหญ้า หรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่า ขึ้นอยู่เลย หรือมีไม้มีค่าลักษณะสมบูรณ์เหลืออยู่เป็นส่วนน้อยและป่านั้นยากที่จะฟื้นคืนได้ตามธรรมชาติได้

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดสภาพป่าเสื่อมโทรมตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2530 แก้ไขเพิ่มเติมโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2532 คือ

1. เป็นป่าไม้ที่มีไม้มีค่าที่มีลักษณะสมบูรณ์เหลืออยู่เป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นคืนได้ตามธรรมชาติ โดยมีไม้ขนาดความโตวัดโดยรอบลำต้นตรงที่สูง 130 เซนติเมตร ตั้งแต่ 50 – 100 เซนติเมตร ขึ้นไป ขึ้นกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ไม่เกินไร่ละ 8 ต้น หรือมีไม้ขนาดความโตเกิน 100 เซนติเมตร ขึ้นไป ขึ้นกระจายอยู่ทั่วพื้นที่ไม่เกินไร่ละ 2 ต้น
2. ในกรณีที่ป่านั้นอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำลำธารชั้นที่ 1A ชั้นที่ 1B และชั้นที่ 2 แม้จะมีต้นไม้เพียงไม่กี่ต้น ก็มีให้กำหนดเป็นป่าเสื่อมโทรม

พื้นที่ต้นน้ำลำธาร คือ พื้นที่ภายในลุ่มน้ำ (ตอนบน) ที่มีลักษณะภูมิประเทศสูงชัน และคุณสมบัติง่ายต่อการกักชะพังทลายของดิน เกิดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง หากมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้ประโยชน์พื้นที่ (พื้นที่ต้นน้ำลำธาร หมายถึง พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้นที่ 1A, 1B และชั้นที่ 2 ตามมติคณะ-รัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2530)

ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ให้ความเห็นชอบกับ "มาตรการและแนวทางแก้ไข ปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และให้ดำเนินการต่อไป" สำหรับมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดิน ในพื้นที่ป่าไม้ ได้กำหนดไว้ 2 ด้าน คือ

1) ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ จำแนกพื้นที่เป็น 3 ประเภท คือ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี พื้นที่อื่น ๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อ กิจการป่าไม้

2) ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าและอื่น ๆ

มาตรการ และแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 ชั้น ที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน) ได้กำหนด

1. ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้น ทะเบียนผู้ครอบครองเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อ การอนุรักษ์ และพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ ระดับพื้นที่ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 16 กันยายน 2540)

แนวทางการดำเนินงาน

1) ดำเนินการสำรวจ – ตรวจสอบในขอบเขตพื้นที่ป่าเป้าหมาย ดังนี้

1. สำรวจ – ตรวจสอบสภาพป่าและการใช้ที่ดินป่าไม้ เพื่อให้ได้จำนวนเนื้อที่รวมทั้งหมดของการใช้ที่ดินป่า ไม้ และสภาพป่าที่เหลืออยู่
2. สำรวจการถือครองพื้นที่ป่าไม้ เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าใน จำนวนการใช้ที่ดิน ป่าไม้ทั้งหมดนั้น ใครเป็นผู้ใช้/ ครอบครอง ใช้ทำอะไร โดยทำการสำรวจพื้นที่ที่ ครอบครอง และขึ้นทะเบียนบุคคลผู้ครอบครอง รวมถึง การสำรวจลักษณะสภาพพื้นที่และชี้ตำแหน่งที่ตั้งด้วย

3. สํารวจข้อมูล ข้อเท็จจริง สภาพปัญหาต่าง ๆ ที่มีในพื้นที่
นั้น

2) สรุปผลข้อมูลการสำรวจซึ่งเป็นสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น นำมาพิจารณาประเมินเชิงภาพรวม/
ชี้ปัญหาและกำหนดสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อกำจัดปัญหาเหล่านั้น

3) ตรวจสอบสภาพการใช้ที่ดินจากภาพถ่ายทางอากาศที่ถ่ายภาพบริเวณพื้นที่เป้าหมายไว้เป็น
ครั้งแรก (ภายหลังจากประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก) และถ่ายทอดขอบเขตอ้างอิง
ลงในพื้นที่ภูมิประเทศจริง

4) สํารวจและวางแผน กำหนดความเหมาะสมการใช้พื้นที่ โดยพิจารณาผลการตรวจสอบร่องรอย
การทำประโยชน์ประกอบพยานหลักฐานอื่นในพื้นที่เป้าหมาย พิจารณาลักษณะทางกายภาพของ
พื้นที่ นั้น ๆ ว่าล่อแหลม คุกคามต่อระบบนิเวศหรือไม่ ผลการพิจารณาเป็นประการใด จะต้อง
ดำเนินการต่อไปดังนี้

1. กรณีเป็นพื้นที่ล่อแหลม คุกคามระบบนิเวศ จะต้องทำ
การสำรวจหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการเคลื่อนย้าย
2. กรณีที่รอการเคลื่อนย้าย จะต้องวางแผนกำหนดการใช้
ที่ดินเพื่อลด/ ควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อ
ทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อม
3. กรณีที่เป็นพื้นที่อยู่ในเกณฑ์อนุญาตให้มีการใช้ที่ดินใน
บริเวณเดิมได้ จะต้องวางแผนกำหนดมาตรการ
เช่นเดียวกับ (2)

5) ตรวจสอบพิสูจน์และรับรองสิทธิการอยู่อาศัย / ทำกิน

1. กรณีตรวจสอบพิสูจน์แล้วว่าเป็นพื้นที่ที่อยู่มาก่อน
การประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ และไม่เป็นพื้นที่
ล่อแหลม คุกคามต่อระบบนิเวศ จะทำการออก
หนังสืออนุญาต สทก. ให้เพื่อการอยู่อาศัย/ทำ
กินต่อไป
2. กรณีที่อยู่มาก่อนการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้
แต่เป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ
จะต้องกำหนดแผนความช่วยเหลือ หรือย้ายไป

ในพื้นที่ที่เหมาะสมซึ่งหากอยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ ก็จะต้องมีการออกหนังสืออนุญาตรับรองสิทธิ ให้เช่นเดียวกัน

3. กรณีตรวจสอบพิสูจน์แล้วปรากฏว่า เป็นการอยู่อาศัยภายหลังการประกาศเป็นพื้นที่ป่า จะต้องพิจารณาดำเนินการจัดทำแผนการเคลื่อนย้ายต่อไป และหากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ทันที จะต้องทำการจัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกิน ให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

6) ขอบเขตพื้นที่อนุญาต หรือจัดให้อยู่อาศัย/ทำกิน จะมีการจัดทำขอบเขตให้เป็นที่ทราบอย่างชัดเจน โดยทั่วกัน เพื่อป้องกันการขยายพื้นที่ หรือรุกล้ำเข้าไปในเขตอนุรักษ์

7) การใช้ที่ดินในพื้นที่ที่อนุญาตหรือจัดให้ จะกำหนดเงื่อนไขการใช้ที่ดินเพื่อลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการห้ามขยายพื้นที่รุกล้ำเข้าไปในเขตอนุรักษ์

8) พิจารณาจัดทำแผนการปฏิบัติต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนโครงการแล้วแต่กรณี เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตร การสนับสนุนด้านสาธารณสุขปลอดภัยสำหรับการดำเนินการขั้นตอนตรวจพิสูจน์และรับรองสิทธิ จะดำเนินการ 2 ลักษณะ

- **กรณีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย (อุทยานแห่งชาติ/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า)**

กำหนดในรูปโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ภายใต้แผนงานเร่งรัดพิสูจน์สิทธิ

- **กรณีป่าสงวนแห่งชาติ**

กำหนดดำเนินการในรูปโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ ตามแผน จัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2540 ซึ่งจะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2543

สำหรับแนวทางการดำเนินการตามโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ และในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ภายใต้แผนงานเร่งรัดพิสูจน์สิทธิ กรมป่าไม้ได้แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และป่าไม้เขต

ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ (ตามหนังสือกรมป่าไม้ ค่วนที่สุด ที่ กษ 0712.2/16891 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2543) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ลงมติรับทราบและเห็นชอบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์) ประธานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนเสนอ ผลการเจรจาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรภาคเหนือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับส่วนอนุรักษ์ต้นน้ำ คือ กลุ่มปัญหาป่าไม้ โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเนวิน ชิดชอบ) เป็นประธานการเจรจาเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2542 ผลการเจรจา สรุปได้ดังนี้

1. กรณีปรับปรุงกฎหมายป่าไม้ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมที่ประกอบด้วยตัวแทนฝ่ายราชการ นักวิชาการ และตัวแทนกลุ่มชาวบ้านผู้เรียกร้อง เพื่อดำเนินการศึกษาหาแนวทาง และพิจารณาดำเนินการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายป่าไม้ 4 ฉบับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการภายใน 7 วัน และให้คณะกรรมการดังกล่าวดำเนินการพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน และให้นำผลการพิจารณาไปดำเนินการประชาสัมพันธ์ หลังจากนั้นให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป
2. การคุ้มครองสิทธิชั่วคราวก่อนการพิสูจน์จะได้ข้อยุติ หลังจากนำผลการเจรจาเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีและมีมติแล้ว จะมีการประกาศให้ราษฎรที่อยู่ในชุมชนในพื้นที่ป่าไม้ที่ขึ้นทะเบียนรายชื่อภายใน 7 วัน เพื่อดำเนินการดังนี้
 - ก. การขึ้นทะเบียน จะเปิดให้ราษฎรมาขึ้นทะเบียนรายชื่อ ขอบเขตพื้นที่ ทำกินเดิม และพื้นที่ส่วนรวมของชุมชนภายใน 30 วัน
 - ข. การชี้เขตและปักหมุดที่ทำกินและพื้นที่ส่วนรวมของชุมชน ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการสำรวจรายแปลงและปักหมุดในพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เพื่อคุ้มครองบุคคลในการทำกินชั่วคราว
 - ค. การพิสูจน์สิทธิ์ให้ดำเนินการภายใต้หลักการพิสูจน์ว่าคนอยู่ก่อนการประกาศเขตป่าหรือไม่ หากเป็นกรณีคนอยู่ก่อนการประกาศเขตป่า ให้

ดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีประกาศเขตป่าก่อนให้อาศัยหลักการแก้ปัญหาเป็นรายกรณี ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหลักเกณฑ์การพิสูจน์สิทธิให้ใช้หลักเกณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และปรับปรุงตามผลการศึกษาตามข้อตกลงที่ 1

ง. การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเพื่อติดตามการดำเนินการตามข้อตกลงทั้งหมด

การดำเนินการตามข้อ 2) ให้ดำเนินการเฉพาะกรณีคนสัญชาติไทยและการคุ้มครองสิทธิชั่วคราว หมายถึง สิทธิในการดำเนินการตามกฎหมาย (จับกุม) เท่านั้น

3. พระราชบัญญัติป่าชุมชน มอบหมายให้คณะกรรมการตามข้อตกลงที่ 1 รับไปพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการเปิดประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชนทุกฉบับที่มีอยู่ในปัจจุบัน ในทุกภาคของประเทศโดยเร็วก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นลำดับต่อไป

ที่มา : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

เนื้อที่ป่าของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2504 - 2547

Forest Area 1961 - 2004

ปี พ.ศ.	ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคตะวันออก		ภาคกลาง		ภาคใต้		รวม		Year
	North		North - East		East		Central		South		Whole Kingdom		
	ตร.กม sq.km.	%	ตร.กม sq.km.	%	ตร.กม sq.km.	%	ตร.กม sq.km.	%	ตร.กม sq.km.	%	ตร.กม sq.km.	%	
2504	116,275.00	68.54	70,904.00	41.99	21,163.00	57.98	35,661.00	52.91	29,626.00	41.89	273,629.00	53.33	1961
2516	113,595.00	66.96	50,671.00	30.01	15,036.00	41.19	23,970.00	35.56	18,435.00	26.07	221,707.00	43.21	1973
2519	102,327.00	60.32	41,494.00	24.57	12,631.00	34.60	21,826.00	32.38	20,139.00	28.48	198,417.00	38.67	1976
2521	94,937.00	55.96	31,221.00	18.49	11,037.00	30.24	20,426.00	30.31	17,603.00	24.89	175,224.00	34.15	1978
2525	87,756.00	51.73	25,886.00	15.33	8,000.00	21.92	18,516.00	27.47	16,442.00	23.25	156,600.00	30.52	1982
2528	84,126.00	49.59	25,580.00	15.15	7,990.00	21.89	17,685.00	26.24	15,485.00	21.90	150,866.00	29.40	1985
2531	80,402.00	47.39	23,693.00	14.03	17,244.00	25.59	17,244.00	25.59	14,630.00	20.69	143,803.00	28.03	1988
2532	80,222.00	47.29	23,586.00	13.97	17,223.00	25.55	17,223.00	25.55	14,600.00	20.65	143,417.00	27.95	1989
2534	77,143.00	45.47	21,799.00	12.91	16,616.00	24.65	16,616.00	24.65	13,449.00	19.02	136,698.00	26.64	1991
2536	75,231.00	44.35	21,473.00	12.72	16,408.00	24.34	16,408.00	24.34	12,808.00	18.11	133,554.00	26.03	1993
2538	73,886.00	43.55	21,265.00	12.59	16,288.00	24.17	16,288.00	24.17	12,455.00	17.61	131,485.00	25.62	1995
2541	73,057.00	43.06	20,984.00	12.43	16,049.00	23.81	16,049.00	23.81	12,125.00	17.15	129,722.00	25.28	1998

2543	96,270.28	56.75	26,526.94	15.71	8,438.28	23.12	21,461.85	31.84	17,413.43	24.62	170,110.78	33.15	2000
2547	92,068.42	54.27	28,095.69	16.64	8,240.33	22.57	21,243.24	31.52	17,943.29	25.37	167,590.98	32.66	2004
รวม	169,644.29		168,854.40		36,502.50		67,398.70		70,715.19		513,115.02		Total

หมายเหตุ: การสำรวจทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย จะสำรวจด้วยภาพถ่ายดาวเทียม ประมาณ 3 ปี / ครั้ง

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

Land Utilization

การใช้ประโยชน์เนื้อที่ประเทศแยกภูมิภาค พ.ศ.2538-2544

Land Use by Region in 1995 - 2001

หน่วย : ไร่ Unit : rai

ภาค Region	พ.ศ.	1/ เนื้อที่ ทั้งหมด Total land	2/ เนื้อที่ ป่าไม้ Forest land	3/ เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร Farm holding land									เนื้อที่ ไม่ได้ จำแนก Unclassified land	ปี Year
				รวม Total	ที่อยู่ อาศัย Housing area	ที่นา Paddy land	พืชไร่ Under field crops	ที่ไม้ผลและ ไม้ยืนต้น Under fruit tree vegetable	ที่สวนผักและ ไม้ดอก Under vegetable	ที่ทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์ Grass land	ที่ รกร้าง Idle land	ที่ อื่นๆ Other land		
เหนือ Northen	2538	106,027,680	46,178,701	29,216,745	898,161	15,195,936	10,217,452	1,977,854	321,484	109,185	261,865	234,808	30,632,234	1995
	2539	106,027,680	46,005,288	28,893,259	900,208	14,987,651	9,943,344	2,133,171	331,393	101,697	257,094	238,701	31,129,133	1996
	2540	106,027,680	45,832,649	28,601,690	898,218	14,761,648	9,665,306	2,348,582	341,551	88,322	254,082	243,981	31,593,341	1997
	2541	106,027,680	45,660,825	28,274,892	891,558	14,565,191	9,355,476	2,539,770	352,231	73,678	247,791	249,197	32,091,963	1998
	2542	106,027,680	45,394,696	28,312,917	913,847	14,401,430	9,217,891	2,840,337	358,847	89,342	236,108	255,115	32,320,067	1999
	2543	106,027,680	60,168,938	28,133,145	924,537	14,167,065	9,103,408	2,981,220	365,757	97,095	234,652	259,411	17,725,597	2000
	2544	106,027,680	57,269,319	27,982,872	938,344	14,032,012	8,926,591	3,105,305	377,408	104,857	233,990	264,365	20,775,489	2001
ตะวันออกเฉียงเหนือ North-Eastern	2538	105,533,963	13,290,417	57,859,173	1,328,517	37,903,738	12,868,864	2,382,741	243,661	480,222	2,188,459	462,971	34,384,373	1995
	2539	105,533,963	13,231,596	57,750,567	1,332,960	37,796,566	12,569,076	2,577,211	226,780	478,275	2,142,379	627,320	34,551,800	1996
	2540	105,533,963	13,173,112	57,623,773	1,338,745	37,690,952	12,146,770	2,875,026	209,966	476,019	2,050,662	835,633	34,737,078	1997

หน่วย : ไร่ Unit : rai

ภาค Region	พ.ศ.	1/ เนื้อที่ ทั้งหมด Total	2/ เนื้อที่ ป่าไม้ Forest	3/ เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร Farm holding land									เนื้อที่ ไม่ได้ จำแนก Unclassified	ปี Year
				รวม Total	ที่อยู่ อาศัย Housing	ที่นา Paddy land	พืชไร่ Under field	ที่ไม่มีผลและ ไม้ยืนต้น Under	ที่สวนผักและ ไม้ดอก Under	ที่ทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์ Grass	ที่ รกร้าง Idle	ที่ อื่น ๆ Other		
	2541	105,533,963	13,114,948	57,429,749	1,345,540	37,540,903	11,715,560	3,176,168	189,615	474,468	1,985,507	1,001,988	34,989,266	1998
	2542	105,533,963	13,054,854	57,946,997	1,389,400	37,745,274	11,728,461	3,393,091	213,386	504,014	1,927,065	1,046,306	34,532,112	1999
	2543	105,533,963	16,579,250	58,004,285	1,393,694	37,849,282	11,654,035	3,376,087	236,380	513,256	1,890,386	1,091,165	30,950,428	2000
	2544	105,533,963	15,811,166	57,999,229	1,400,361	37,932,040	11,562,382	3,353,789	257,903	518,671	1,857,344	1,116,739	31,723,568	2001
กลาง Central Plain	2538	64,938,253	14,924,902	27,237,692	784,056	11,810,311	8,831,884	4,546,582	303,392	124,285	378,478	458,704	22,775,659	1995
	2539	64,938,253	14,856,842	26,824,627	774,569	11,426,730	8,519,015	4,795,259	310,083	122,443	368,569	507,959	23,256,784	1996
	2540	64,938,253	14,789,355	26,313,837	759,419	10,973,289	8,210,532	5,025,388	315,426	119,682	358,540	551,561	23,835,061	1997
	2541	64,938,253	14,722,454	25,883,514	743,184	10,620,727	7,904,648	5,217,633	323,233	113,354	350,892	609,843	24,332,285	1998
	2542	64,938,253	14,664,165	25,941,614	751,920	10,433,893	7,764,175	5,395,150	355,092	133,739	340,707	766,938	24,332,474	1999
	2543	64,938,253	18,687,625	25,886,602	754,074	10,367,007	7,706,319	5,471,784	381,954	147,182	318,168	740,114	20,364,026	2000
	2544	64,938,253	17,617,672	25,892,155	758,725	10,311,050	7,687,686	5,528,242	402,677	158,917	308,095	736,763	21,428,426	2001
ใต้ Southern	2538	44,196,992	7,784,141	18,164,960	507,949	3,382,768	92,985	13,411,814	89,397	47,248	392,663	240,136	18,247,891	1995
	2539	44,196,992	7,714,689	18,351,053	508,572	3,336,609	88,350	13,625,722	91,267	39,550	383,230	277,753	18,131,250	1996
	2540	44,196,992	7,646,048	18,568,308	509,142	3,270,058	78,596	13,883,033	94,239	34,619	373,016	325,605	17,982,636	1997
	2541	44,196,992	7,578,201	18,805,370	511,626	3,187,244	76,281	14,145,836	96,713	31,643	366,624	389,403	17,813,421	1998

หน่วย : ไร่ Unit : rai

ภาค Region	พ.ศ.	1/ เนื้อที่ ทั้งหมด Total	2/ เนื้อที่ ป่าไม้ Forest	3/ เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร Farm holding land									เนื้อที่ ไม่ได้ จำแนก Unclassified	ปี Year
				รวม Total	ที่อยู่ อาศัย Housing	ที่นา Paddy land	พืชไร่ Under field	ที่ไม่ผลและ ไม่ยืนต้น Under	ที่สวนผักและ ไม้ดอก Under	ที่ทุ่งหญ้า เลี้ยงสัตว์ Grass	ที่ รกร้าง Idle	ที่ อื่น ๆ Other		
รวมทั้งประเทศ Whole Kingdom	2542	44,196,992	7,496,504	19,139,856	523,705	3,106,396	75,973	14,446,914	98,486	75,319	360,339	452,724	17,560,632	1999
	2543	44,196,992	10,883,375	19,171,881	526,518	3,029,206	71,625	14,521,824	106,924	89,358	353,315	473,111	14,141,736	2000
	2544	44,196,992	9,940,043	19,185,718	530,793	2,945,485	64,988	14,596,855	114,879	103,180	345,406	484,132	15,071,231	2001
	2538	320,696,888	82,178,161	132,478,570	3,518,683	68,292,753	32,011,185	22,318,991	957,934	760,940	3,221,465	1,396,619	106,040,157	1995
	2539	320,696,888	81,808,415	131,819,506	3,516,309	67,547,556	31,119,785	23,131,363	959,523	741,965	3,151,272	1,651,733	107,068,967	1996
	2540	320,696,888	81,441,164	131,107,608	3,505,524	66,695,947	30,101,204	24,132,029	961,182	718,642	3,036,300	1,956,780	108,148,116	1997
	2541	320,696,888	81,076,428	130,393,525	3,491,908	65,914,065	29,051,965	25,079,407	961,792	693,143	2,950,814	2,250,431	109,226,935	1998
	2542	320,696,888	80,610,219	131,341,384	3,578,872	65,686,993	28,786,500	26,075,492	1,025,811	802,414	2,864,219	2,521,083	108,745,285	1999
	2543	320,696,888	106,319,188	131,195,913	3,598,823	65,412,560	28,535,387	26,350,915	1,091,015	846,891	2,796,521	2,563,801	83,181,787	2000
	2544	320,696,888	100,638,200	131,059,974	3,628,223	65,220,587	28,241,647	26,584,191	1,152,867	885,625	2,744,835	2,601,999	88,998,714	2001

ที่มา : กรมป่าไม้

๒.๓ สาเหตุการตัดไม้ทำลายป่าประการหนึ่งเนื่องจากการอนุญาตให้ทำไม้ได้บ้าง เช่น ในบริเวณอ่างเก็บน้ำ หรือเขื่อนต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดโอกาสที่จะตัดไม้บริเวณที่มาสวมแทน กรมป่าไม้ควรระงับการอนุญาตทำไม้ดังกล่าว

๒.๔ กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเกี่ยวกับการปลูกป่าในพื้นที่ที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เข้าจากกรมป่าไม้ว่า ปลูกป่าทับที่ของราษฎร กรมป่าไม้ควรประสานกับ อ.อ.ป. ให้ระงับการปลูกป่าในพื้นที่ที่มีข้อพิพาทไว้ก่อนจนกว่าจะได้ข้อยุติ และหากพิสูจน์ได้ว่า อ.อ.ป. ปลูกป่าทับที่ราษฎรจริงควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนว่าไม้ที่ได้ปลูกไปแล้วจะดำเนินการอย่างไร

๒.๕ ในพื้นที่เขตอนุรักษ์ที่มีราษฎรครอบครองอยู่ ราษฎรมักจะร้องขอให้ทางราชการ จัดสาธารณูปโภคพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ กรมป่าไม้ควรพิจารณาดำเนินการโดยรอบคอบว่า การจัดสาธารณูปโภคพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ สมควรหรือไม่ และจะเป็นการ บัญชีให้เกิดการบุกรุกหรือตัดไม้ทำลายป่าเพิ่มขึ้นหรือไม่

๓. ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ป่าไม้ในภาคเหนือ คือ การบุกรุก แคว่ถางและเผาป่า ซึ่งทำให้ที่ดินบริเวณนั้นเสื่อมโทรมและต้องใช้เวลาอันยาวนานในการฟื้นฟู และปัญหาการทวงไร่เลื่อนลอย ซึ่งในเรื่องนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑๓๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันการบุกรุกและแคว่ถางป่า ขึ้นมากำกับดูแล ติดตาม ป้องกันแล้ว แต่ขณะนี้ปรากฏว่ามีผู้บุกรุก แคว่ถางและทำลายป่าส่วนหนึ่งเป็นผู้อพยพมาจากประเทศใกล้เคียง หรือลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จึงมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปประสานกับคณะกรรมการฯ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาหามาตรการและดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อไปด้วย

ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ยกเลิกชั้นความลับ ตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติแล้ว ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๗

จึงเรียนเป็นอันมา ใต้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายวินัย เกรียงงาม)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการควบคุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๒๕๒๖๗๐๖

โทรสาร ๒๕๑๐๖๒๗

บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งเรื่อง การแก้ไขกฎหมายที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ทั่วประเทศ

ดังนี้

-
1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 3. เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
 4. รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (นายอานวย ปะติเส) กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการประสานงานการติดตามการแก้ไขกฎหมายที่ดิน

เอกสารประกอบการพิจารณา

ความผิดปกติของกรรมสิทธิ์ในที่ดินป่าไม้แห่งชาติ
ครั้งที่ 3/2541 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541

เรื่อง

ความผิดปกติของกรรมสิทธิ์ในที่ดินป่าไม้

1. เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันที่ดินป่าไม้ของชาติที่เหลือน้อยให้ไว้ได้ จึงกำหนด
มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ โดยจำแนกเป็นพื้นที่ 3 ประเภท^{1ข} คือ

1.1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ^{2ข}

- (1) ที่ดินป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร และที่ดินป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ
- (2) ที่ดินป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม

1.1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (ที่ดินชุ่มน้ำขั้นที่ 1,
ขั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)^{3ข}

1.1.3 ที่ดินอื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้^{4ข}

1.2 ด้านการป้องกันที่ดินป่าไม้ และอื่นๆ

^{1ข} เดิมมติ ค.ร.ม. 22 เมษายน 2540 กำหนดไว้ 5 ประเภท คือ ป่าไม้ดงทางมติคณะรัฐมนตรี ป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และ
ป่าอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำขั้น 1, ขั้น 2 ที่ดินอื่นๆ เช่น ที่ดินป่าของเอกชนที่ปรับปรุงให้เป็น 3 ประเภท โดยระบุชื่อและจัดใหม่
ให้ถูกต้องตามประเภท คือป่าไม้ดงทางมติคณะรัฐมนตรีหรือออก เนื่องจากมีการปฏิรูปที่ดินแล้วโดยกรมที่ดิน

^{2ข} กำหนดใหม่โดยแบ่งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติออกเป็นส่วนตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้
ในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งแบ่งออกเป็นพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อ
การเกษตร ที่ดินป่าเพื่อเศรษฐกิจ และที่ดินป่าเพื่อการอนุรักษ์ (ประกอบด้วย ที่ดินป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและ
มติ ค.ร.ม. กับที่ดินป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม)

^{3ข} มติ ค.ร.ม. 22 เมษายน 2540 กำหนดไว้ในที่ดินชุ่มน้ำขั้นที่ 1, ขั้นที่ 2 และ
เขตอนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรีกำหนดการจัดการเฉพาะพื้นที่ เป็นประเภทป่าอนุรักษ์ตาม
มติคณะรัฐมนตรี รวมไปถึงกับกลุ่มป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย ตลอดจนมติ ค.ร.ม. 10 และ 17 มีนาคม 2535

^{4ข} ปรับปรุงด้วยคำ เพื่อให้มีขอบเขตครอบคลุมยิ่งขึ้น

2. ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรี ที่มีข้อความ ชัด หรือแย้ง กับมติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้ คือ

2.1 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2540 เรื่อง ผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาลมชักชาคนจน เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาลมชักชาคนจนในเขตป่าอนุรักษ์ภาคเหนือ จำนวน 19 กรณี 107 หมู่บ้าน ในประเด็น ดังนี้

(1) การพิสูจน์สิทธิป่าก่อนการประกาศป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตชุ่มน้ำชั้น 1) หรือไม่ ถ้าพิสูจน์ได้ป่าก่อนให้ทำการรับรองสิทธิที่มั่นคง ในการอยู่อาศัย และ/หรือทำกินโดยให้สิทธิดังกล่าวตกทอดทางมรดกแก่ทายาทและห้ามจำหน่ายจ่ายโอนไปยังบุคคลอื่น

(2) ในระหว่างดำเนินการตามข้อ (1) ให้ยุติการอพยพราษฎรไว้ก่อน

(3) ถ้ามีการกระทำการใดอันเป็นการบุกรุกพื้นที่ใหม่ หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและสิ่งแวดล้อม จะมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง

2.2 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2540 เรื่อง มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาลมชักชาคนจน และการบุกรุกป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติในภาพรวมทั้งประเทศ ในประเด็น ข้อ 1 - ข้อ 5

2.3 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2540 เรื่อง มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาลมชักชาคนจน และการบุกรุกป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติในจังหวัดนครราชสีมา ในประเด็น ข้อ 1.1 และ ข้อ 1.2

2.4 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 เกี่ยวกับผลการเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้และที่ดิน จำนวน 37 เรื่อง ในประเด็น ดังนี้

เรื่องที่ 1 ป่าเขาเขื่อนและป่าเขาเขื่อนต้น กับ ป่าปากช่อง และป่ามูสิ (บ้านเขาชายเขียง) อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

เรื่องที่ 2 ป่าคงพญาเงิน (บ้านรับศิลาทอง) อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

เรื่องที่ 4 - 22 กรณีป่าอนุรักษ์ภาคเหนือ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า) และพื้นที่ชุ่มน้ำชั้น 1 รวมทั้งหมด 19 กรณี ในประเด็น ข้อ 3.2 และ 3.3

เรื่องที่ 23 - 34 กรณีป่าอนุรักษ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งหมด 12 กรณี

เรื่องที่ 37 กรณีอุทยานแห่งชาติคาพระยา อำเภอคาพระยา จังหวัดสระแก้ว

3. ให้ใช้มติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้แทนข้อความในมติคณะรัฐมนตรีฉบับที่ยกเลิกข้างต้น สำหรับ การดำเนินการใดๆ ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว และสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้ให้ดำเนินการต่อไป ส่วนที่อยู่ในระหว่างดำเนินการก็ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีฉบับนี้ด้วย

ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1. ป่าสงวนแห่งชาติ

1.1 พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อความเหมาะสม และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ
กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก. นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ.
2536 แล้ว ดังนั้น เพื่อให้อนโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผล จึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลง ร่วมด้วยแนวทางปฏิบัติในการ
กันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกับที่ดินกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 โดยเร่งรัดดำเนินการให้
แล้วเสร็จทุกป่าโดยเร็ว ^{๕๖๖}

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และ
ความรับผิดชอบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้เป็น
รูปธรรม ให้กรมป่าไม้พิจารณาความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็ก แปลงน้อย ในพื้นที่
ราบและเนินเป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศ และสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติด
กับป่าผืนใหญ่ โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่ และ ส.ป.ก. ^{๕๖๗} กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็น
พื้นที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน
เมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไป และให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดิน ส.ป.ก.
ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและหรือไม้ยืนต้นอย่างน้อย ไร่ละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ กรณีเป็นที่ดินที่ติดกับเขต
ป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและหรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชน และให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาด
เหมาะสมเพื่อใช้แก้ปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย / ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย ^{๕๖๘}

^{๕๖๖} หลักการเป็นไปตามมติ ค.ร.น. 22 เมษายน 2540 และปรับข้อความให้กระชับขึ้น
^{๕๖๗} ปรับปรุงแก้ไขมติจากมติ ค.ร.น. 22 เมษายน 2540 สำหรับพื้นที่ที่ได้ผ่านการตรวจสอบกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกับ
กรมป่าไม้แล้ว อาจจะมีพื้นที่ที่เป็นป่าแปลงเล็กแปลงน้อย สมควรเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการ
ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นดังกล่าวเป็นรูปธรรมโดยกรมป่าไม้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล และ ส.ป.ก. จึงได้กำหนด
ข้อความข้อนี้ขึ้น
^{๕๖๘} ปรับปรุงจากมติ ค.ร.น. 22 เมษายน 2540 และเพิ่มเติมข้อความกำหนดให้ผู้ได้รับที่ดิน ส.ป.ก. ปลูกไม้ผลและหรือ
ไม้ยืนต้นในที่ดินที่ได้รับอย่างน้อย ไร่ละ 20 ของเนื้อที่ รวมทั้งปลูกเป็นแนวกันชนกรณีที่ดินติดเขตป่า และให้นำ
เอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสม เพื่อใช้แก้ปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย ทำกิน
ในเขตป่าไม้

1.2 พื้นที่ป่าอนุรักษ์เดิมเดิม^{๕๒} ตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการ
และที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535
ซึ่งกำหนดไว้ว่า เมื่อดำเนินการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ให้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสม
ในภูมิประเทศ ผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการ ดังนี้

- (1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ หากมีราษฎรอยู่อาศัย /
ทำกิน ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม^{๕๓}
- (2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดให้เป็นป่าเพื่อการ
อนุรักษ์ ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ ให้
กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน และป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวด ไม่ให้ราษฎรมุ่กเข้าไปยึดถือ
ครอบครองอยู่อาศัยทำกิน หากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่าง
เด็ดขาด^{๑๑๒๒}

**2. ป่าอนุรักษ์ความถาวร เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่า-
สัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ความมั่นคงของรัฐบนพื้นที่ 1, 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)**

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช
และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยและการพังทลายของดิน รวมถึง
ตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา วิจัย นันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติ ดังนั้น

- 2.1 ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์-
ความมั่นคงของรัฐบนพื้นที่ ไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม^{๑๑๒}
- 2.2 ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองใช้ยึดเงิน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง
เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน^{๑๒๒๒}

^{๕๒} พื้นที่ป่าที่จะดำเนินการในลักษณะนี้ คือ พื้นที่ตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่
ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติ ค.ร.ม. 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งระบุชื่อพื้นที่ป่าอนุรักษ์เดิมเดิม ซึ่งปรับปรุง
แก้ไขข้อความตาม ข้อ 1.3 ป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี ๑๑๒ มติ ค.ร.ม. 22 เมษายน 2540 เป็นข้อความใหม่

^{๕๓} กำหนดแนวทางการปฏิบัติสำหรับพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจให้สามารถดำเนินการได้กว้างขึ้นตามความ
เหมาะสมของพื้นที่ เช่น การอนุญาตให้ใช้พื้นที่ การรับของสิทธิในรูปแบบต่างๆ

^{๑๑๒๒} พัดักการเป็นไปตามมติ ค.ร.ม. 22 เมษายน 2540

^{๑๑๒} กำหนดใหม่เพิ่มเติมขึ้นเพื่อคุ้มครองพื้นที่ป่าอนุรักษ์

^{๑๒๒๒} พัดักการเป็นไปตามมติ ค.ร.ม. 22 เมษายน 2540

2.3 ให้ออกหมายห้ามประดาน้ำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร (หากไม่มีภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งภาพถ่ายพื้นดินนั้นให้เป็นครั้งแรกหลังวันลงนามหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก¹⁸⁷ ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเมืองมาก่อนวันลงนามหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และต้องพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอื่น ซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเมืองมาก่อนวันลงนามหวงห้ามนั้นๆ ด้วย

2.4 กรณีผลการตรวจสอบพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย / ทำกิน มาก่อน¹⁴⁷ ให้ออกหมายห้ามจัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย / ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย / ทำกิน ตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ ทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

2.5 กรณีผลการตรวจสอบพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัยทำกินหลังวันประกาศลงนามหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้ออกหมายห้ามพิจารณาดำเนินการ ดังนี้¹⁸⁷

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม การเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิในที่ดินตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัยทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

¹⁸⁷ การลงนามหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก หมายถึง ให้พิจารณารว่า บริเวณที่ดินนั้น ได้รับการประกาศกำหนดตามกฎหมายให้เป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามประเภทใดเป็นครั้งแรก ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ไม้ดอกไม้ประดับที่ประกาศกำหนด เป็นตัวชี้การอยู่ก่อน - หลัง

¹⁸⁷ กำหนดขึ้นใหม่เพื่อช่วยเหลือราษฎร

¹⁸⁷ กำหนดขึ้นใหม่เพื่อคุ้มครองพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดิน

2.6 การดำเนินการตาม 2.4 และ 2.5 จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไป
ในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

2.7 ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง ทำการพัฒนาเฉพาะความต้องกา
พื้นฐานในการดำรงชีพ ¹⁶⁷

3. พื้นที่อื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหา ให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริง โดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆ กัน การตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิจารณา
การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ ราษฎรเดือดร้อนอย่างไร เคย
ได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหามาให้หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
ให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่นๆ

1. ถ้ามีการกระทำการใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/
ทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการ
ตามกฎหมายโดยเด็ดขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้
ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และ/หรือ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ¹⁷⁷

2. ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ กำกับดูแลให้หน่วยงาน หรือคณะกรรมการ
ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติงานอย่าง
สอดคล้องและมีเอกภาพ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้
ของชาติ ¹⁸⁷

3. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยโดยจัดให้องค์กรปกครอง
ท้องถิ่น เช่น อบต. หรือสภาตำบล และชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้ มิให้มีการบุกรุก ทำลาย
หรือกระทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ¹⁸²²

¹⁶⁷ กำหนดขึ้นใหม่เพื่อคุ้มครองพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาราษฎรที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์

¹⁷⁷ กำหนดขึ้นใหม่เพื่อระบุพื้นที่และกาปฏิบัติงานให้ชัดเจนขึ้น

¹⁸⁷ กำหนดขึ้นใหม่เพื่อผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

¹⁸²² หลักการเป็นไปตามมติ ค.ร.ม. 22 เมษายน 2540

4. ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ (1) ด้านการป้องกันพื้นที่ (2) ด้านการควบคุมพื้นที่ (3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (4) ด้านการติดตาม - ประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการ ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ เป็นไปอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ^{2022/}

5. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาคอกหนังสื่อแสดงสิทธิ ในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว ²¹⁷

6. ให้สำนักงบประมาณพิจารณาศึกษาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาคอกหนังสื่อแสดงสิทธิ รวมถึงการ ดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดย ให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป ^{2222/}

^{2022/} ยืนยันตามมติ ค.ร.ม. 22 เมษายน 2540 ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำเสร็จแล้ว

²¹⁷ กำหนดขึ้นใหม่เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาคอกหนังสื่อแสดงสิทธิเป็นรูปธรรม

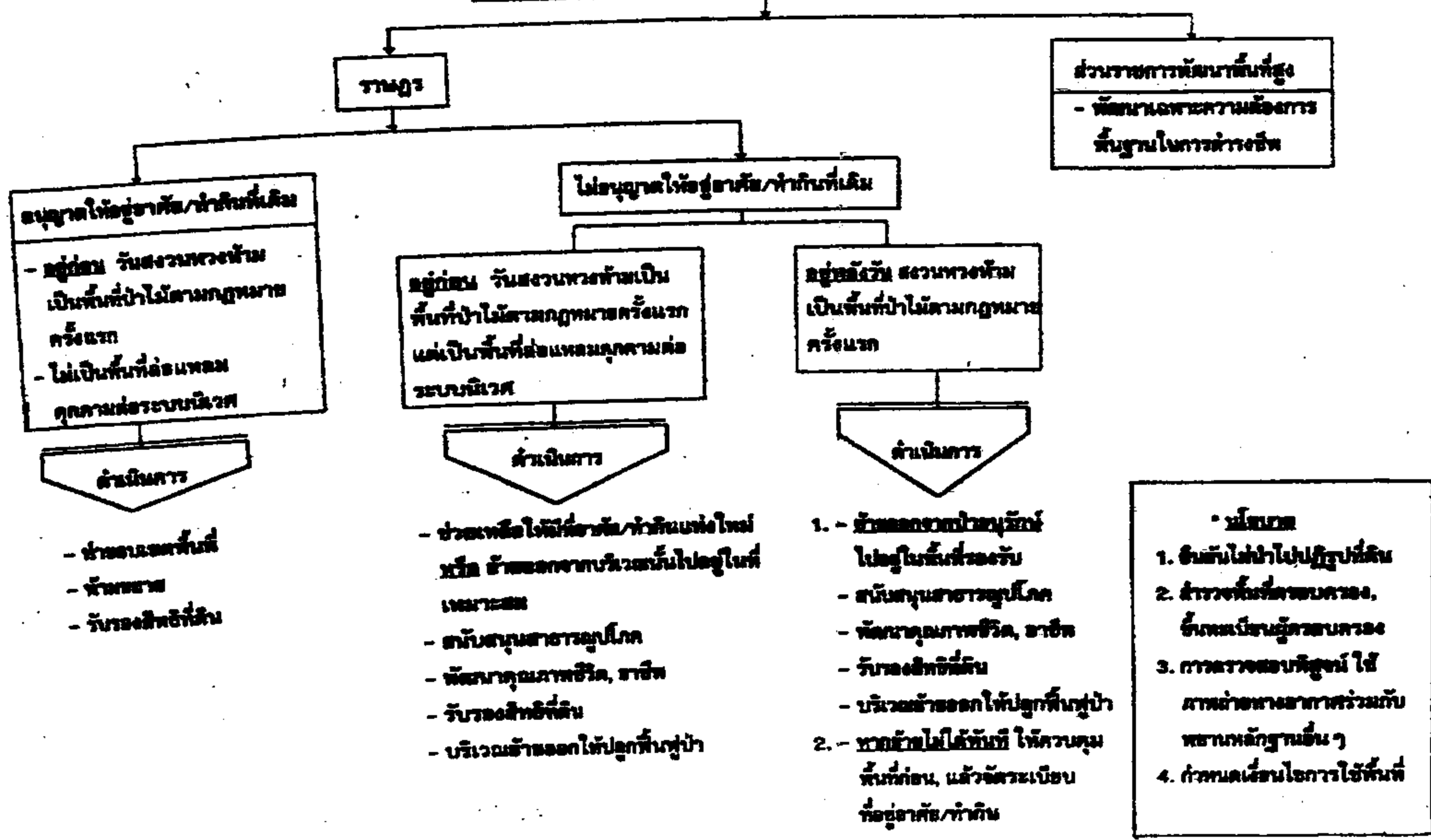
^{2222/} ยืนยันตามมติ ค.ร.ม. 22 เมษายน 2540

ฝ่ายแก้ไขปัญหาคอกหนังสื่อแสดงสิทธิในพื้นที่ป่าไม้

กรมป่าไม้

มิถุนายน 2541

2. ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติ ค.ร.ม. *

* มีใบสาร
1. ขึ้นต้นไม้ป่าไปปลูกที่เดิม
2. ดำรงพื้นที่ที่ครอบครอง,
ขึ้นต้นไม้ที่ครอบครอง
3. การตรวจสอบพิสูจน์ ใช้
ภาพถ่ายทางอากาศร่วมกับ
พยานหลักฐานอื่น ๆ
4. กำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่

มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน

สมัยคณะรัฐมนตรีชุดพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี

ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน ในท้องที่จังหวัดปัตตานี

Source - มติคณะรัฐมนตรี (Th)

Wednesday, October 03, 2007 10:14

คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน ในท้องที่จังหวัดปัตตานี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน ในท้องที่จังหวัดปัตตานี มีสาระสำคัญเป็นการ กำหนดเขตที่ดินในท้องที่ตำบลท่ากำชำ ตำบลบ่อทอง ตำบลปูโละปูโย ตำบลคอตตันหยง อำเภอหนอง จิก ตำบลแป้น ตำบลปะเสยะวอ ตำบลบือระ ตำบลเตราะบอน อำเภอสายบุรี และตำบลถอลำ ตำบลเขา ตูม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

ขอยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2548 เรื่อง การดำเนินงานจัดหาที่ดินทำ กินให้แก่คนยากจนตามนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน

Source - มติคณะรัฐมนตรี (Th)

Wednesday, June 13, 2007 09:10

คณะรัฐมนตรีอนุมัติตามมติคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 ซึ่งมีรอง นายกรัฐมนตรี (นาย โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์) เป็นประธาน ดังนี้

1. เห็นชอบให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรมยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2548
2. ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2548 เรื่อง การดำเนินงานจัดหาที่ดินที่ทำกิน ให้แก่ คนยากจนตามนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2549 เรื่อง ขอยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2548

ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับข้อสั่งเกิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไป ประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

การขอยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2548 ของ 4 หน่วยงาน คือ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี (27 ธันวาคม 2548) ดังนี้

1.1 การจัดที่ดินตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 โดยการออกหลักฐานหนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ (กสน.3) ให้ดำเนินการได้จนกว่าจะดำเนินการออก กสน. 3 แล้วเสร็จ โดยมีต้องชะลอการดำเนินงานจนกว่าการจัดหาที่ดินอยู่ในความครอบครองและการเจรจาใช้ที่ดินส่วนเกินจะแล้วเสร็จตามมติคณะรัฐมนตรี

1.2 การให้ความเห็นชอบในการออกหลักฐานให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ สำหรับพื้นที่ ที่จะต้องอนุญาตเป็นการชั่วคราว ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 ดังนี้

- 1) พื้นที่ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินแล้ว
- 2) พื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์แต่ยังไม่ได้นำมาจัดสรร
- 3) พื้นที่ที่กั้นไว้เพื่อกิจการนิคม หรือจัดทำแปลงทดลอง ซึ่งปัจจุบันมีราษฎรเข้าทำประโยชน์

2. กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี (27 ธันวาคม 2548) เพื่อนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าดงช้าไปดำเนินการออกหนังสืออนุญาต สทก. ตามมาตรา 16 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3. กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ขอยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี (27 ธันวาคม 2548) เพื่อนำที่ราชพัสดุมาจัดให้เช่าตามโครงการ “รัฐเอื้อราษฎร์” สำหรับเป็นที่ทำกินและหรือที่อยู่อาศัยให้กับราษฎรสร้างบ้านมั่นคง สร้างบ้านสวัสดิการข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และส่วนหนึ่งนำมาพิจารณาเชิงเศรษฐกิจ

4. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี (27 ธันวาคม 2548) เนื่องจากมีความจำเป็นต้องจัดที่ดินเอกชนให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อและสามารถจัดเก็บรายได้เข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่และใช้ในกิจกรรมของ ส.ป.ก.

การจัดหาที่ดินเพื่อฟื้นฟูคุณภาพชีวิตชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนสิรินธร

Source - มติคณะรัฐมนตรี (Th)

Wednesday, May 23, 2007 11:39

คณะรัฐมนตรีอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

1. อนุมัติให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จัดหาและพัฒนาที่ดินให้ราษฎรที่ได้รับ ผลกระทบ จำนวน 2,299 ครอบครัว โดยการจัดสรรที่ดินทำกินให้เพียงพอแก่การประกอบ เกษตรกรรม และพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบดำรงชีพอยู่ได้ ตามกระบวนการปฏิรูปที่ ดิน จำนวนไม่เกินครอบครัวละ 15 ไร่ ราคาไร่ละไม่เกิน 32,000 บาท รวมเนื้อที่ทั้งหมดไม่เกิน 34,485 ไร่ และให้คณะกรรมการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปท.) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดหาที่ดิน จัดที่ดิน การสืบทอดในที่ดิน การพัฒนา และการใช้จ่ายเงินที่ได้รับอนุมัติจากคณะ รัฐมนตรี

2. อนุมัติใช้เงินงบประมาณ (งบกลาง) เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าที่ดินและดำเนินการจำนวน 1,136,625,600 บาท โดยโอนเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาค รณนี้

บทความ/งานวิจัย

การวิเคราะห์นโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด (บทคัดย่อ)

โดย นายไพศาล กุวลัยรัตน์ [นักศึกษา ปรอ. รุ่นที่ 13]

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย ก่อเกิดขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่อง การที่เกษตรกรประสบความเดือดร้อน เนื่องจากการที่ต้องสูญเสียสิทธิในที่ดิน จนไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ต้องกลับกลายเป็นผู้เช่า หรือผู้ไร้ที่ดินทำกิน ส่วนหนึ่งไปเป็นผู้ใช้แรงงาน อีกส่วนหนึ่งเข้าไปบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ราษฎรที่บุกรุกเหล่านั้นไม่มีสิทธิในที่ดินโดยถูกต้องตามกฎหมายทำให้ขาดความมั่นคงในชีวิต ผลกระทบที่ตามมาคือการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ที่ดินขาดการบำรุงรักษา ผลผลิตทางการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมในระบบการผลิต และการจำหน่าย ส่งผลให้เกิดความยุ่งยาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการปกครอง

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้ดำเนินการมาช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว รัฐบาลที่ผ่าน มาต่างมีนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในลักษณะที่ให้ความสำคัญและสอดคล้องกัน แต่จากการดำเนินการปฏิรูปที่ดินมาเป็นเวลา 25 ปี เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีเพิ่มขึ้นเป็น 69 จังหวัด เป็นที่ดินของรัฐประมาณ 59,145,418 ไร่ และที่ดินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานที่ดิน ที่จัดซื้อและได้รับบริจาคอีกจำนวน 481,260 ไร่ ปรากฏผลว่าการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ผ่าน มา ยังไม่สามารถที่จะดำเนินการให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปัญหาเรื่องเกษตรกรไร้ที่ดินทำกินและการพัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ยั่งยืนมั่นคง ยังเป็นปัญหาสำคัญอยู่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมี การค้นคว้า หวข้อดี ข้อด้อย นำมาวิเคราะห์เพื่อจะได้นำไปพิจารณาทบทวนและปรับปรุงนโยบายการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลง ไป และการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ซึ่งจะเป็นการตอบสนองพระบรม ราชโบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ความต้องการ ของเกษตรกร ประชาชนและนโยบายของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นำมาหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยจะเสนอแนะแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการที่จะกำหนดนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ผ่านมามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพียงใด
2. ศึกษาถึงแผนงานและผลงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ผ่านมา แนวคิดงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหานักวิชาการผู้ปฏิบัติงานในด้านการปฏิรูปที่ดินที่มีผลกระทบเกิดจากการกำหนดนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่ผ่านมา
3. ศึกษาบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532
4. ศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย ในระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์นโยบายเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research)

การวิเคราะห์นโยบายในเชิงคุณภาพ จะเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและการประชุม สัมมนา ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

การวิเคราะห์ในเชิงเอกสาร เป็นการวิเคราะห์ถึงประวัติของการปฏิรูปที่ดิน เจตนารมณ์ของกฎหมายปฏิรูปที่ดิน การจัดที่ดินของรัฐ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา รายละเอียดของนโยบายและแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการปฏิรูปที่ดินจากเอกสารวิจัยของนักวิชาการ

ผลการวิจัย

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย ก่อกำเนิดขึ้นในช่วงที่บ้านเมืองมี ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ค่อนข้างสูง มีการเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับผู้ใช้ แรงงานและชาวนา ชาวนา เพื่อเป็นการผ่อนคลายวิกฤติการณ์ จึงได้มีการตรา “พระราชบัญญัติการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518” ขึ้น กฎหมายปฏิรูปที่ดินดังกล่าวมีโครงสร้างและเนื้อหาสาระ เป็นการปฏิรูปที่ดินที่แท้จริงตามความหมายสากล กล่าวคือ

1. มีการกำหนดขนาดเนื้อที่ถือครองขั้นสูงของเจ้าของที่ดินไว้ในเขตปฏิรูปที่ดิน หากมี ที่ดินเกษตรกรรมมากกว่ากำหนด จะต้องถูกจัดซื้อ ถ้าไม่ยอมขายจะถูกเวนคืน
2. ที่ดินของรัฐที่นำมาปฏิรูปที่ดิน หมายถึงที่ดินของรัฐที่ว่างเปล่าไม่มีผู้บุกรุกถือครอง อยู่เดิม
3. จัดที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาให้ได้เฉพาะเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เท่านั้น
4. เมื่อเช่าซื้อครบถ้วนเกษตรกรจะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่กรรมสิทธิ์ดังกล่าวจะถูก ห้ามโอนหรือแบ่งแยกไปให้ผู้อื่น เว้นแต่ขายคืน ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกร

เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการปกครองในระยะ หลังจาก พ.ศ.2520 เป็นต้นมา ประกอบกับรัฐบาลในแต่ละสมัยมีภาระในการแก้ไขปัญหาการบุกรุก ทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้นโยบายของรัฐบาลในระยะต่อ ๆ มาไม่มีนโยบายสนับสนุนการ ปฏิรูปที่ดินในที่ดินเอกชน แปรเปลี่ยนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามความหมายอย่างสากล มา เป็นนโยบายการปฏิรูปที่ดินที่ผ่อนคลายนโยบายต่างๆ ลง โดยการจัดซื้อที่ดินจะกระทำโดยให้ เจ้าของที่ดินสมัครใจขาย ไม่มีมาตรการบังคับซื้อหรือเวนคืนที่ดิน รัฐบาลต่างๆ เน้นให้ ส.ป.ก. ดำเนิน การจัดที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาการที่ราษฎรบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งตามเจตนารมณ์แตกต่างจากการ ปฏิรูปที่ดิน เพราะการจัดที่ดินของรัฐเป็นเรื่องของการรับรองสิทธิของราษฎรผู้ถือครองที่ดินให้ถูกต้อง ตามกฎหมายเท่านั้น

มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ครั้งใหญ่ในปี 2532 โดยมีวัตถุประสงค์ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่มีผู้บุกรุกถือครองจนหมด สภาพป่ามาปฏิรูปที่ดินได้แก้ไขให้ผู้บุกรุก ที่ดินของรัฐสามารถมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินได้โดยวิธีการเช่าซื้อ เช่นเดียวกับที่ดินเอกชนให้ ส.ป.ก.สามารถจัดที่ดินให้กับบุคคลอื่นได้ในกรณีประกอบกิจการที่เป็นการ สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน แต่การแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดินดังกล่าว มิได้มีการ

แก้ไขความหมายของคำว่า “เกษตรกร” ให้ครอบคลุมถึงผู้ถือครองที่ดินในที่ดินของรัฐทั้งหมด และมีได้แก้ไขโครงสร้างทางกฎหมายของการปฏิรูปที่ดินที่ยังเป็นไปตามหลักกฎหมายปฏิรูปที่ดินสากลให้กว้างขวางขึ้น โครงสร้างของกฎหมายยังอยู่ในหลักของการปฏิรูปที่ดินที่เข้มงวด และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เดิม คือการกระจายสิทธิจากผู้ที่มีที่ดินมากมาให้กับผู้ไร้ที่ดินทำกินและให้กับเกษตรกรเท่านั้น

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่แท้จริงนั้นเกิดจากสาเหตุสำคัญดังนี้

1. ส.ป.ก.ดำเนินการจัดที่ดินของรัฐที่มีอยู่จำนวนมากเป็นงานหลัก โดยใช้บุคลากรเดิมเกือบทั้งหมดเพื่องานนี้ แต่โครงสร้างของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมซึ่งเป็นเครื่องมือในการทำงานของ ส.ป.ก.ยังเป็นเรื่องของการปฏิรูปที่ดินในที่ดินเอกชน ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างกฎหมายกับนโยบายของรัฐ การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร

2. ในส่วนของการปฏิรูปที่ดินของเอกชน พบว่า สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในระยะต่อๆมาทำให้การปฏิรูปที่ดินในลักษณะที่เข้มข้นดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 นั้น หมดความจำเป็นลง ปัญหาเรื่องผู้ไร้ที่ดินทำกินมิได้ทวีความรุนแรงจนเป็นเหตุให้เกิดข้อยุ่งยากทางการเมืองแต่อย่างใด ทั้งนี้อาจเกิดจากการศึกษาของประชาชนที่สูงขึ้นและความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมของประเทศ ดังนั้นในส่วนของการปฏิรูปที่ดินในที่ดินเอกชนนี้หลายฝ่ายมองว่ายังไม่ได้ผลเท่าที่ควร อันเนื่องจากสาเหตุที่ เจ้าของที่ดินไม่ยอมขาย ที่ดินมีราคาแพง กฎหมายและระเบียบล้าสมัย นั้น จึงมิใช่ประเด็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาสำคัญที่สุดเกิดจากการที่นโยบายของรัฐ นโยบายของ ส.ป.ก.ที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปที่ดินในที่ดินเอกชน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่า การปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐและในที่ดินเอกชนยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไป โดยในส่วนที่ดินของรัฐจะต้องแก้ไข ปรับปรุง พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 ในส่วนที่ดินเอกชนก็จะต้องทำให้รัฐมีนโยบายการปฏิรูปที่ดินโดยให้มีสาระสำคัญในการแก้ไขดังนี้

1. แบ่งแยกหลักการในกฎหมายปฏิรูปที่ดินให้การจัดที่ดินของรัฐ และการปฏิรูปที่ดินในที่ดินเอกชนออกจากกันเพราะมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน

2. การจัดที่ดินของรัฐ เน้นการดำเนินการจัดที่ดินให้เป็นเรื่องของการบริหารและจัดการทรัพยากรที่ดิน โดยยึดหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจำแนกประเภทที่ดิน (Zoning) ออกเป็นเขตเกษตรกรรมในระดับความสมบูรณ์ต่าง ๆ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ทรัพยากร ที่ดินชุมชน และให้อำนาจคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในการจัดการและบริหารที่ดินเหล่านั้นในฐานะผู้ดูแลพื้นที่โดยร่วมกับท้องถิ่น ผู้ได้รับสิทธิในที่ดินจึงมีหลายประเภท มีการให้สิทธิที่แตกต่างกัน เสียค่าตอบแทนให้กับรัฐ ผ่อนคลายเรื่องการห้ามโอนมาเป็นการควบคุมพื้นที่เกษตรกรรม การพัฒนาต่าง ๆ ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน

3. ในที่ดินเอกชน ส.ป.ก. ต้องชี้ให้เห็นเหตุผลและความจำเป็นของการปฏิรูปที่ดินในที่ดินของเอกชนเพื่อให้รัฐหันมาสนับสนุนและกำหนดนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและในการแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดินควรแก้ไขให้การปฏิรูปที่ดินในที่ดินเอกชน ไม่ต้องมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เน้นเรื่องการขายที่ดินโดยสมัครใจขาย จัดซื้อที่ดินได้ทั่วไปทั้งประเทศ การเวนคืนควรมีในกรณีจำเป็นจริง ๆ ให้มีวิธีการนำที่ดินมาปฏิรูปที่ดินโดยวิธีอื่น เช่น เช่าที่ดินแปลงใหญ่ที่ไม่ได้ทำประโยชน์จากเจ้าของที่ดินมาให้เกษตรกรเช่าระยะยาว หรือให้อำนาจ ส.ป.ก. ใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินให้เกษตรกรกู้ยืมเงินไปซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินได้โดยตรง หรือให้กู้ยืมเพื่อไปปลดหนี้จำนอง ให้องค์กรท้องถิ่น เช่น อบต.มีส่วนร่วมในการจัดหาที่ดินให้กับผู้ไร้ที่ทำกินในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ เป็นต้น นอกจากนั้นการมีข้อมูลสถิติที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดที่ดินให้กับผู้ไร้ที่ทำกินเป็นสิ่งสำคัญที่งานทางด้านวิชาการของ ส.ป.ก. จะต้องชี้ให้รัฐบาลได้เห็นข้อเท็จจริงเหล่านั้น

4. แยกองค์การบริหารงานและบุคลากรภายใน ส.ป.ก. ระหว่างการปฏิรูปที่ดินกับการจัดที่ดินของรัฐออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาทางด้านวิชาการ และการดำเนินงานที่มีความแตกต่างกัน

**การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือน
เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ป่าสักราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (บทคัดย่อ)**

โดย เสรี คงอยู่

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมบางประการของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และนอกเขตปฏิรูปที่ดินในช่วงก่อน การปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ.2518-พ.ศ.2520) และหลังการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ.2521-พ.ศ.2533) 2. เพื่อศึกษา รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และ นอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ.2518-พ.ศ.2520) และหลังการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ. 2521-พ.ศ.2533) 3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการพัฒนาขั้นพื้นฐานของ ส.ป.ก. หรือหน่วยงานอื่นต่อการ ประกอบอาชีพเกษตรกรของครัวเรือนเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดินป่าสักราษฎร์ 4. เพื่อศึกษาความ ต้องการและข้อเสนอแนะของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินป่าสักราษฎร์ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และ ครัวเรือนเกษตรกรนอกเขตปฏิรูปที่ดิน โดยครัวเรือนเกษตรกรในเขตฯ ได้รับหนังสืออนุญาตเข้าทำ ประโยชน์นั้นมีจำนวน 254 ครัวเรือน ส่วนครัวเรือนนอกเขตฯ ได้รับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) จำนวน 100 ครัวเรือน จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม นำมากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ซึ่งจะได้อุ่มตัวอย่างครัวเรือนเกษตรกรในเขตฯ 155 ครัวเรือน จาก 254 ครัวเรือน และกลุ่มตัวอย่างซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับฉลาก การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และค่า Chi-square โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

ผลการวิจัย

1. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน และนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ.2518-พ.ศ.2520) และหลังการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ.2521-พ.ศ. 2533)

จากการศึกษาพบว่าครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน มีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ กับ ครัวเรือนเกษตรกรนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในช่วงหลังการปฏิรูปที่ดิน คือ รายได้การถือครองที่ดิน ภาวะ

หนี้สิน ทรัพย์สิน เครื่องมือเครื่องจักรโดยที่ครัวเรือนเกษตรกรในเขตฯ มีรายได้และการถือครองที่ดินต่ำกว่านอกเขตฯ แต่ในด้านภาวะหนี้สิน ทรัพย์สิน เครื่องมือเครื่องจักรในเขตฯ มีสูงกว่านอกเขตฯ ส่วนความต้องการสินเชื่อในอนาคตนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน คือ ยังมีความต้องการอยู่ทั้งในเขตฯ และนอกเขตฯ และเมื่อได้เปรียบเทียบช่วงก่อนหลังการปฏิรูปที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในเขตฯ พบว่ามีความแตกต่างกัน ด้านรายได้ การถือครองที่ดิน ภาวะหนี้สิน ทรัพย์สิน และเครื่องมือเครื่องจักร ซึ่งแตกต่างไปจากช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน โดยมีลักษณะของความแตกต่างที่สูงขึ้น

ส่วนในด้านสังคมในเขตฯ มีความแตกต่างกับนอกเขตฯ ในช่วงหลังการปฏิรูปที่ดิน คือ ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยที่ในเขตฯ เป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่า นอกเขตฯ ส่วนในด้านการได้รับการฝึกอบรม การอพยพแรงงานมีความแตกต่างกันทั้งในเขตฯ และนอกเขตฯ และเมื่อได้เปรียบเทียบช่วงก่อนหลังการปฏิรูปที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในเขตฯ พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม การฝึกอบรม ซึ่งแตกต่างไปจากช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน โดยมีลักษณะของความแตกต่างที่สูงขึ้น สำหรับในเรื่องของการอพยพแรงงานนั้นในช่วงหลังการปฏิรูปที่ดินยังมีเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย

2. การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน และนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ในช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ.2518-พ.ศ.2520) และหลังการปฏิรูปที่ดิน (พ.ศ.2521-พ.ศ.2533)

จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีความแตกต่างทางด้านการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ ในที่ดินครัวเรือนเกษตรกร นอกเขตปฏิรูปที่ดินในช่วงหลังการปฏิรูปที่ดิน คือ รูปแบบการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เช่น การทำนาและทำไร่ โดยนอกเขตมีการทำมากกว่า ส่วนทำสวนไม่แตกต่างกัน ในด้านการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืช มีความแตกต่างกันในลักษณะของการปลูกเหมือนเดิม การเลิกปลูกและการปลูกเพิ่ม ในด้านลักษณะการปรับปรุงบำรุงดิน มีความแตกต่างกันคือมีการทำฝายกั้นน้ำ และการปลูกพืชบำรุงดิน โดยนอกเขตฯ มีมากกว่า ส่วนการปรับระดับดิน และการทำนานั้นไม่มีความแตกต่างกัน

เมื่อได้เปรียบเทียบช่วงก่อนหลังการปฏิรูปที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในเขตฯ พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการทำไร่ คือ มีการทำไรลดลง และมีการทำสวนเพิ่มขึ้น ส่วนการทำนานั้นไม่แตกต่างไปจากช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน ในด้านลักษณะการปรับปรุงบำรุงดิน มีการทำฝายกั้นน้ำ ปรับระดับดิน ปลูกพืชบำรุงดิน และทำคันนาเพิ่มขึ้น จากช่วงก่อนการปฏิรูปที่ดิน

3. ผลกระทบของการพัฒนาขั้นพื้นฐานของ ศ.ป.ก. หรือหน่วยงานอื่นต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรของครัวเรือนเกษตรกร

ในด้านการใช้แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในปี พ.ศ.2518 ถึงปี พ.ศ.2520 คือก่อนการปฏิรูปที่ดิน คราวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำฝนทำการเกษตร มีการใช้น้ำจากห้วยและสระน้ำที่ขุดเองเล็กน้อย หลังจากการปฏิรูปที่ดินแล้ว คราวเรือนเกษตรกรอย่างละครึ่งมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำของ ส.ป.ก. โดยส่วนใหญ่ใช้ทำนา รองลงไปใช้เลี้ยงสัตว์ ทำสวนและทำไร่ การใช้ถนนของ ส.ป.ก. นั้น คราวเรือนเกษตรกรเกือบทั้งหมดใช้ประโยชน์ โดยส่วนใหญ่ใช้ทั้งเดินทางและลำเลียงผลผลิต และเมื่อทำการเปรียบเทียบผลของรายได้มีเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากการสร้างแหล่งน้ำ และถนนของ ส.ป.ก. แล้ว พบว่า คราวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

4. ความต้องการและข้อเสนอแนะของคราวเรือนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินป่าตำราญ

ในด้านความต้องการงานปฏิรูปที่ดินของคราวเรือนเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความต้องการร้อยละ 60.0 ไม่ต้องการ 25.8 และไม่แน่ใจ 12.3 ตามลำดับ โดยในส่วนของความต้องการนั้น พบว่าต้องการมีที่ทำกินเป็นของตนเองและถูกต้องตามกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ รองลงไปเพราะได้รับความสะดวก และได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการ ในส่วนของความไม่ต้องการพบว่าจำกัดสิทธิในการซื้อขายและที่ดินถือครอง ร้อยละ 16.8 รองลงไปไม่เป็นอิสระในที่ดิน 3.2 ตามลำดับ

ในด้านวิธีการได้รับสิทธิในที่ดิน พบว่าให้ได้กรรมสิทธิแบบ น.ส. 3 เป็นส่วนใหญ่ คราวเรือนเกษตรกรนั้นยังมีความพอใจที่ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน และยังได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปที่ดิน เพราะทำให้มีที่ดินทำกิน มีการพัฒนาขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ มีการพัฒนาที่ดินและพัฒนาการเกษตร

ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสียของการปฏิรูปที่ดิน คราวเรือนเกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า ถูกแบ่งที่ดินและจำกัดเนื้อที่ถือครอง ไม่ได้กรรมสิทธิในที่ดิน ที่ดินไม่สามารถซื้อขาย จำนอง

ในด้านความไม่ต้องการให้ช่วยเหลือ ต้องการให้จัดหาแหล่งน้ำ การจัดหาปัจจัยการผลิต การจัดหาตลาดผลิตผลเกษตรเป็นส่วนใหญ่

สำหรับข้อเสนอแนะพบว่าต้องการให้ปรับปรุงแหล่งน้ำ ประกันราคาพืชผล จัดหาเงินทุน เปลี่ยนแปลงเอกสารสิทธิให้คล้ายกับ น.ส.3 ตลอดจนจัดหาปัจจัยการผลิตในรูปของสินเชื่อ เป็นส่วนใหญ่

สำนักวิชาการ

www.parliament.go.th/library/

บริการวิชาการ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์

- ❖ ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทฤษฎีสันติภาพ

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๔-๕๗

- ❖ ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน ขบประมาณ ประกัมภ์ อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๔-๕๗

- ❖ ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี

การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน

ติดต่อ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๔-๕๗

วันจันทร์ - ศุกร์ เวลาราชการ

บริการวิชาการ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน

๑. ศูนย์บริการวิชาการเฉพาะกิจ (Academic Service Center) บริการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการทุกสาขาวิชา ณ อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๑ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๐๘ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๓๒๒

๒. ศูนย์สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) บริการค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการทุกสาขาวิชา บริการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูล LEXIS-NEXIS, ฐานข้อมูล ABI/Inform, ฐานข้อมูลDAO : Dissertation Abstracts Online, ฐานข้อมูล NEWSCenter, ฐานข้อมูล TFRC Econ Analysis, สยามจดหมายเหตุ, กฤตภาคข่าว (News Clipping), กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ณ อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๑๔๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๔๗๔

วันจันทร์-ศุกร์ เวลา ๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ นาฬิกา

วันประชุมสภา เวลา ๘.๓๐ - ๑๗.๓๐ นาฬิกา

แผนผังศูนย์บริการวิชาการเฉพาะกิจ

Academic Service Center

อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๑

แผนผังศูนย์สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

E-Knowledge Services

อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓

